

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΛΟΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΚΛΟΓΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ**

ΚΑΤΕΠΕΙΓΟΝ - ΕΚΛΟΓΙΚΟ

**Αθήνα, 22 Σεπτεμβρίου 2023
Αριθ. πρωτ.: 79665**

Ταχ. Δ/ση: Ευαγγελιστριάς 2
Ταχ. Κώδικας: 101 83, Αθήνα
Πληροφορίες: Κ. Χατζηβασίλογλου
Γ. Παπακώστα
Θ. Γαρουφαλής
Τηλέφωνα: 213136 1136 - 1130 - 1128
e-mail: k.chatzivasiloglou@ypes.gr
g.papakosta@ypes.gr
th.garoufalis@ypes.gr

**ΠΡΟΣ:
Πίνακας Αποδεκτών**

Αριθ. Εγκυκλίου: 1095

ΘΕΜΑ: Πληροφορίες και οδηγίες για την προετοιμασία και διενέργεια των δημοτικών και περιφερειακών εκλογών της 8ης Οκτωβρίου 2023 και της 15ης Οκτωβρίου 2023, όπου απαιτηθεί επαναληπτική ψηφοφορία.

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Οι εκλογές για την ανάδειξη των δημοτικών και περιφερειακών αρχών θα διεξαχθούν την Κυριακή, 8 Οκτωβρίου 2023, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4804/2021 «Εκλογή Δημοτικών και Περιφερειακών Αρχών και λοιπές διατάξεις» (Α' 90) και του π.δ. 26/2012 «Κωδικοποίηση σε ενιαίο κείμενο των διατάξεων της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών» (Α' 57). Σε περίπτωση που κανένας συνδυασμός δημάρχου ή περιφερειάρχη δεν συγκεντρώσει πλειοψηφία με ποσοστό μεγαλύτερο του σαράντα τρία τοις εκατό (43% + 1 ψήφος) του συνόλου των έγκυρων ψηφοδελτίων, η ψηφοφορία θα επαναληφθεί την επόμενη Κυριακή 15 Οκτωβρίου 2023.

Στην παρούσα εγκύκλιο περιγράφονται όλα τα στάδια της εκλογικής διαδικασίας, οι αρμοδιότητες και οι ενέργειες όλων των συντελεστών, ενώ αναφέρονται και οι εκ του

νόμου προβλεπόμενες προθεσμίες, μέσα στις οποίες οι τελευταίοι οφείλουν να ενεργήσουν.

Το περιεχόμενο της εγκυκλίου χωρίζεται σε τρία μέρη:

Στο πρώτο μέρος παρέχονται πληροφορίες για τις ημερομηνίες διεξαγωγής των εκλογών και έναρξης της προεκλογικής περιόδου, καθώς και για θέματα σχετικά με τους εκλογικούς καταλόγους, τα δικαιώματα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι, τη δήλωση και την ανακήρυξη των υποψηφιοτήτων.

Στο δεύτερο μέρος περιγράφονται οι αρμοδιότητες και οι ενέργειες των κρατικών υπηρεσιών και των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αμέσως μετά την έναρξη της προεκλογικής περιόδου έως την προηγούμενη ημέρα της ψηφοφορίας.

Το τρίτο μέρος αναφέρεται στα ζητήματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν κατά την ημέρα της ψηφοφορίας, ενώ αναλύεται ο τρόπος ψηφοφορίας και η διαδικασία διαλογής των ψήφων και μετάδοσης των αποτελεσμάτων των εκλογών.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΚΛΟΓΩΝ, ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΕΚΛΕΓΕΙΝ ΚΑΙ ΕΚΛΕΓΕΣΘΑΙ, ΥΠΟΒΟΛΗ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΚΗΡΥΞΗ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ.

1. Ημέρα διενέργειας των εκλογών

Σύμφωνα με τα άρθρα 5 και 43 του ν. 4804/2021 «Εκλογή Δημοτικών και Περιφερειακών Αρχών και λοιπές διατάξεις» (Α΄ 90), οι εκλογές για την ανάδειξη των δημοτικών και περιφερειακών αρχών θα διεξαχθούν την **Κυριακή, 8 Οκτωβρίου 2023**. Η ψηφοφορία θα διαρκέσει από **ώρα 07.00 έως ώρα 19.00**, όπως ειδικότερα προβλέπεται στο άρθρο 50 του π.δ. 26/2012.

Αν για οποιοδήποτε λόγο η ψηφοφορία δεν διεξαχθεί σε ένα δήμο ή σε ένα ή περισσότερα εκλογικά τμήματα την Κυριακή, 8 Οκτωβρίου 2023, τότε διεξάγεται την επόμενη Τετάρτη, 11 Οκτωβρίου 2023.

Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 24 και 25, για τις δημοτικές εκλογές, και 57 και 58, για τις περιφερειακές εκλογές, του ν. 4804/2021, επιτυχόντες θεωρούνται οι συνδυασμοί που πλειοψήφησαν με ποσοστό μεγαλύτερο του σαράντα τρία τοις εκατό (43% + 1 ψήφος) του συνόλου των έγκυρων ψηφοδελτίων. Σε περίπτωση που κανένας συνδυασμός δεν πλειοψηφήσει η ψηφοφορία θα επαναληφθεί την

επόμενη **Κυριακή, 15 Οκτωβρίου 2023, από ώρα 07.00 έως ώρα 19.00**, στα ίδια εκλογικά τμήματα, με τις ίδιες εφορευτικές επιτροπές, τους ίδιους δικαστικούς αντιπροσώπους και τους ίδιους εφόρους αντιπροσώπων.

Σε περίπτωση μη διεξαγωγής της επαναληπτικής ψηφοφορίας για οποιοδήποτε λόγο την Κυριακή, 15 Οκτωβρίου 2023, αυτή διεξάγεται την Τετάρτη, 18 Οκτωβρίου 2023.

2. Δικαίωμα του εκλέγειν

2.1 Δημοτικές Αρχές

Το δικαίωμα του εκλέγειν για τις δημοτικές αρχές και τις αρχές των δημοτικών κοινοτήτων έχουν όλοι **οι δημότες του δήμου** που είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους και **οι πολίτες άλλου κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ)**, οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους του οικείου δήμου (άρθρα 6 και 7 του ν. 4804/2021).

2.2 Περιφερειακές Αρχές

Το δικαίωμα του εκλέγειν για τις περιφερειακές αρχές έχουν όλοι **οι δημότες των δήμων της περιφέρειας** που είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους αυτών και **οι πολίτες άλλου κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ)**, οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους δήμων της περιφέρειας (άρθρα 44 και 45 του ν. 4804/2021).

2.3 Εκλογικοί κατάλογοι

Οι εκλογικοί κατάλογοι με τους οποίους θα διεξαχθούν οι δημοτικές και περιφερειακές εκλογές της 8ης και 15ης Οκτωβρίου 2023 περιλαμβάνουν τις μεταβολές που συντελέστηκαν από τους δήμους έως και την 30η Ιουνίου 2023 (Γ' αναθεώρηση, έτος 2023, των εκλογικών καταλόγων). Στους εκλογικούς καταλόγους είναι εγγεγραμμένοι οι Έλληνες και Ελληνίδες πολίτες που έχουν συμπληρώσει το δέκατο έβδομο (17ο) έτος της ηλικίας¹ τους και δεν έχουν στερηθεί του δικαιώματος του εκλέγειν, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 4, 6 παρ. 1, 10 και 15 του π.δ. 26/2012.

Στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους που ισχύουν για τις δημοτικές και περιφερειακές εκλογές της 8ης και 15ης Οκτωβρίου 2023 είναι εγγεγραμμένοι οι

---

¹ Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 4 του π.δ. 26/2012, η 1η Ιανουαρίου θεωρείται ως ημερομηνία γέννησης όλων όσων γεννήθηκαν μέσα στο χρόνο.

πολίτες με ιθαγένεια άλλου κράτους μέλους της ΕΕ που υπέβαλαν αίτηση στους δήμους που κατοικούν και συμπεριλήφθηκαν στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους των δήμων αυτών έως και την 30η Ιουνίου 2023.

2.3 Υποχρεωτική άσκηση - Εξαιρέσεις

Η άσκηση του εκλογικού δικαιώματος είναι υποχρεωτική (άρθρο 51 παρ. 5 του Συντάγματος και άρθρο 6 παρ. 2 του π.δ. 26/2012).

Κατ' εξαίρεση **η άσκηση του δικαιώματος του εκλέγειν δεν είναι υποχρεωτική** για:

- α) τους κατοίκους του εξωτερικού,
- β) όσους έχουν υπερβεί το εβδομηκοστό (70ό) έτος της ηλικίας τους και
- γ) όσους βρίσκονται την ημέρα της ψηφοφορίας σε απόσταση μεγαλύτερη των διακοσίων (200) χιλιομέτρων από το εκλογικό τμήμα στο οποίο ψηφίζουν (άρθρα 7 παρ. 2 και 45 παρ. 2 του ν. 4804/2021).

3. Δικαίωμα του εκλέγεσθαι

3.1 Δημοτικές Αρχές

Δήμαρχος μπορεί να εκλεγεί:

- α) δημότης που έχει το δικαίωμα του εκλέγειν και έχει συμπληρώσει το εικοστό πρώτο (21ο) έτος της ηλικίας του κατά την ημέρα των εκλογών και
- β) πολίτης άλλου κράτους μέλους της ΕΕ που έχει το δικαίωμα του εκλέγειν, σύμφωνα με το άρθρο 3 του π.δ. 133/1997 (Α' 121), και έχει συμπληρώσει το εικοστό πρώτο (21ο) έτος της ηλικίας του κατά την ημέρα των εκλογών (άρθρο 9 παρ. 1 του ν. 4804/2021).

Δημοτικός σύμβουλος, σύμβουλος δημοτικής κοινότητας ή πρόεδρος της δημοτικής κοινότητας μπορεί να εκλεγεί:

- α) δημότης που έχει το δικαίωμα του εκλέγειν και έχει συμπληρώσει το δέκατο όγδοο (18ο) έτος της ηλικίας του κατά την ημέρα των εκλογών και
- β) πολίτης άλλου κράτους μέλους της ΕΕ που έχει το δικαίωμα του εκλέγειν, σύμφωνα με το άρθρο 3 του π.δ. 133/1997, και έχει συμπληρώσει το δέκατο όγδοο (18ο) έτος της ηλικίας του κατά την ημέρα των εκλογών (άρθρο 9 παρ. 2 του ν. 4804/2021).

3.1 Περιφερειακές Αρχές

Περιφερειάρχης μπορεί να εκλεγεί:

δημότης δήμου της οικείας περιφέρειας, που έχει το δικαίωμα του εκλέγειν και έχει συμπληρώσει το εικοστό πρώτο (21ο) έτος της ηλικίας του κατά την ημέρα των εκλογών (άρθρο 47 παρ. 1 του ν. 4804/2021).

Περιφερειακός σύμβουλος μπορεί να εκλεγεί:

α) δημότης δήμου της οικείας περιφέρειας, που έχει το δικαίωμα του εκλέγειν και έχει συμπληρώσει το δέκατο όγδοο (18ο) έτος της ηλικίας του κατά την ημέρα των εκλογών και

β) πολίτης άλλου κράτους μέλους της ΕΕ, που έχει το δικαίωμα του εκλέγειν, σύμφωνα με το άρθρο 3 του π.δ. 133/1997 (Α' 121) και έχει συμπληρώσει το δέκατο όγδοο (18ο) έτος της ηλικίας του κατά την ημέρα των εκλογών (άρθρο 47 παρ. 2 του ν. 4804/2021).

4. Έναρξη προεκλογικής περιόδου

Σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 1 του ν. 3870/2011, όπως έχει αντικατασταθεί με το άρθρο 17 του ν. 4242/2014 και ισχύει, η προεκλογική περίοδος είναι το δίμηνο χρονικό διάστημα που προηγείται της ημερομηνίας διεξαγωγής των εκλογών. Για τις εκλογές της 8ης Οκτωβρίου 2023 και της 15ης Οκτωβρίου 2023, όπου απαιτηθεί επαναληπτική ψηφοφορία, η προεκλογική περίοδος άρχισε την 8η Αυγούστου 2023.

5. Υποβολή υποψηφιοτήτων

Οι επικεφαλής των συνδυασμών, υποψήφιοι δήμαρχοι και περιφερειάρχες υποβάλουν τους υποψηφίους των συνδυασμών τους στην Ηλεκτρονική Πύλη Δήλωσης Υποψηφιοτήτων έως και την 31η Αυγούστου 2023 και ώρα 23:59, σύμφωνα με την Απόφαση 64742/01.08.2023 (Β' 4879) του Αναπληρωτή Υπουργού Εσωτερικών.

6. Ανακήρυξη συνδυασμών και υποψηφίων

Μετά την υποβολή των συνδυασμών από τους επικεφαλής αυτών και τον έλεγχο νομιμότητας των συνδυασμών και των υποψηφίων από τους Προέδρους Πρωτοδικών και τους εξουσιοδοτημένους χρήστες της Ηλεκτρονικής Εφαρμογής Διαχείρισης Υποψηφιοτήτων, βάσει των προϋποθέσεων που ορίζονται στα άρθρα 15 και 52 του ν. 4804/2021, καθώς και στο άρθρο δεύτερο της Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Επείγουσες διατάξεις για την αναστολή μέτρων αναγκαστικής

εκτέλεσης και τη μετάθεση της ημερομηνίας ανακήρυξης συνδυασμών για τις δημοτικές και περιφερειακές εκλογές της 8ης Οκτωβρίου 2023 στην Περιφέρεια Θεσσαλίας» (Α' 150/10.09.2023), την 10^η Σεπτεμβρίου 2023, και τη 15^η Σεπτεμβρίου 2023 ειδικά για την Περιφέρεια Θεσσαλίας, τα αρμόδια δικαστήρια ανακηρύσσουν σε δημόσια συνεδρίαση τους συνδυασμούς και τους υποψηφίους που συμμετέχουν στις εκλογές της 8ης Οκτωβρίου 2023 και όπου απαιτηθεί επαναληπτική ψηφοφορία, για την ανάδειξη των δημοτικών και περιφερειακών αρχών, των οποίων η εγκατάσταση γίνεται την 1η Ιανουαρίου 2024.

Οι αποφάσεις των Προέδρων Πρωτοδικών κοινοποιούνται αμέσως στους Περιφερειάρχες, οι οποίοι αποστέλλουν αμέσως σε κάθε δήμο πίνακα των συνδυασμών και των υποψηφίων που έχουν ανακηρυχθεί.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΕΩΣ ΤΗΝ ΗΜΕΡΑ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ

Στο μέρος αυτό περιγράφονται οι ενέργειες των κρατικών υπηρεσιών, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των συνδυασμών έως και την προηγούμενη ημέρα της ψηφοφορίας.

Στο στάδιο προπαρασκευής των εκλογών περιλαμβάνονται:

- ο διορισμός των εφορευτικών επιτροπών,
- ο διορισμός εφόρων και δικαστικών αντιπροσώπων,
- ο καθορισμός των εκλογικών τμημάτων και καταστημάτων ψηφοφορίας και ο εφοδιασμός τους με ψηφοδέλτια, εκλογικούς φακέλους, σάκους, κάλπες και ειδικά διαχωρίσματα ψηφοφορίας (παραβάν),
- η εκτύπωση των εκλογικών καταλόγων, βιβλίων και εντύπων που θα χρησιμοποιήσουν οι εφορευτικές επιτροπές και άλλα όργανα και η προώθησή τους στα εκλογικά τμήματα και τα καταστήματα,
- η έκδοση του προγράμματος ψηφοφορίας
- ο καθορισμός του τρόπου μετάδοσης των αποτελεσμάτων και η εγκατάσταση των αντίστοιχων συστημάτων
- και η παραλαβή του εκλογικού υλικού από τους αντιπροσώπους της

δικαστικής αρχής.

1. **Διορισμός εφορευτικών επιτροπών**

Η ψηφοφορία διεξάγεται σε κάθε εκλογικό τμήμα ενώπιον πενταμελούς εφορευτικής επιτροπής, που αποτελείται από τον αντιπρόσωπο της δικαστικής αρχής, ως πρόεδρο, και τέσσερα (4) μέλη (άρθρο 58 του π.δ. 26/2012). Τα μέλη των εφορευτικών επιτροπών, με ισάριθμα αναπληρωματικά, κληρώνονται από το οικείο Πρωτοδικείο, μεταξύ των εγγεγραμμένων στους εκλογικούς καταλόγους εκλογέων του δήμου στον οποίο ανήκει το εκλογικό τμήμα.

Σε όποιους δήμους οι κατάλογοι είναι καταρτισμένοι κατά εκλογικά διαμερίσματα, **τα μέλη των εφορευτικών επιτροπών κληρώνονται ή διορίζονται από αυτούς που είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους του οικείου εκλογικού διαμερίσματος.**

Σε όλες τις περιπτώσεις, τα μέλη πρέπει να κατοικούν στο δήμο και την δημοτική κοινότητα που ανήκει το εκλογικό τμήμα, για το οποίο κληρώθηκαν. Τα μέλη των εφορευτικών επιτροπών πρέπει να έχουν τουλάχιστον απολυτήριο δημοτικού σχολείου και να μην έχουν υπερβεί το εξηκοστό έβδομο (67^ο) έτος της ηλικίας τους.

Η κλήρωση ή ο διορισμός των μελών πρέπει να γίνεται δεκαπέντε (15) ημέρες πριν από την ψηφοφορία, δηλαδή **έως την 23η Σεπτεμβρίου 2023** (άρθρα 42 και 58 παρ. 3 του π.δ. 26/2012). Τα μέλη των εφορευτικών επιτροπών ειδοποιούνται για το διορισμό τους με φροντίδα των οικείων Εισαγγελέων Πρωτοδικών και με απόδειξη, **τουλάχιστον πέντε (5) ημέρες πριν** από την ημέρα της ψηφοφορίας, δηλαδή το αργότερο **έως την 3η Οκτωβρίου 2023** (άρθρο 58 παρ. 6 του π.δ. 26/2012) και οφείλουν να ασκήσουν τα καθήκοντά τους, ανεξαρτήτως αν ειδοποιήθηκαν εγκαίρως (άρθρο 58 παρ. 7 του π.δ. 26/2012).

Επισημαίνεται ότι πρέπει να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια, ώστε να αποφευχθεί η κλήρωση ή ο διορισμός ως μελών, προσώπων που κωλύονται να ασκήσουν τα καθήκοντά τους, διότι: **α)** έχουν υπερβεί το 67^ο έτος της ηλικίας τους, **β)** δεν έχουν απολυτήριο δημοτικού, **γ)** δεν κατοικούν στον οικείο δήμο και την οικεία δημοτική κοινότητα, **δ)** είναι δημόσιοι και δημοτικοί υπάλληλοι ή έμμισθοι υπάλληλοι δημοτικών νομικών προσώπων και ιδρυμάτων και όσοι με αυτές τις ιδιότητες υπηρέτησαν την τελευταία τριετία προ της εκλογής, **ε)** είναι αποστρατευθέντες αξιωματικοί, όργανα των σωμάτων ασφαλείας, **στ)** έχουν διατελέσει δήμαρχοι, βουλευτές, μέλη της κυβέρνησης και υφυπουργοί, **ζ)** έχουν ανακηρυχθεί υποψήφιοι βουλευτές από τον Άρειο Πάγο, **η)** είναι ιερείς ή λοιποί

θηρσκευτικοί λειτουργοί (άρθρα 58 παρ. 4 και 59 παρ. 1 του π.δ. 26/2012).

Η δεκαπενθήμερη προθεσμία που ορίζεται για την κλήρωση ή το διορισμό των μελών των εφορευτικών επιτροπών, δεν πρέπει να εξαντληθεί.

2. Διορισμός εφόρων και αντιπροσώπων της δικαστικής αρχής

Οι έφοροι, οι αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής και οι αναπληρωτές τους διορίζονται με κλήρωση, σε δημόσια συνεδρίαση, από το Α1 Τμήμα του Αρείου Πάγου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 68 του π.δ. 26/2012. Οι δικαστικοί αντιπρόσωποι διορίζονται μεταξύ όσων αναφέρονται στις παρ. 3 και 4 του άρθρου 68 του π.δ. 26/2012.

Σε περίπτωση που εξαντληθεί ο αριθμός των αναπληρωτών αντιπροσώπων της δικαστικής αρχής σε κάποια περιφέρεια και παραμείνουν εκλογικά τμήματα χωρίς αντιπροσώπους της δικαστικής αρχής, ο οικείος έφορος μπορεί να διορίσει στα τμήματα αυτά αντιπροσώπους της δικαστικής αρχής από τα πρόσωπα που αναφέρονται στις παρ. 3 και 4 άρθρου 68 του π.δ. 26/2012 και υπηρετούν ή βρίσκονται στην ίδια περιφέρεια. Η πράξη του εφόρου για το διορισμό ανακοινώνεται αμέσως στον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου και στον οικείο Εισαγγελέα Πρωτοδικών. Στην ίδια αυτή περίπτωση, είναι δυνατή και η χρησιμοποίηση αντιπροσώπων ή αναπληρωτών από άλλες περιφέρειες, τους οποίους διαθέτει με εντολή του ο έφορος της περιφέρειας, όπου διορίστηκαν, ύστερα από αίτηση του εφόρου της περιφέρειας στην οποία πρόκειται να χρησιμοποιηθούν. Οι μεταβολές αυτές ανακοινώνονται αμέσως στον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου και στους οικείους Εισαγγελείς Πρωτοδικών.

Τα πρόσωπα που διορίζονται ως έφοροι και τακτικοί ή αναπληρωτές αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής ειδοποιούνται από τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου **πέντε (5) ημέρες πριν από την ψηφοφορία, δηλαδή μέχρι την 2α Οκτωβρίου 2023** και οφείλουν να βρίσκονται στον τόπο του διορισμού τους **δύο (2) ημέρες πριν από την ψηφοφορία, δηλαδή την Παρασκευή 6 Οκτωβρίου 2023** (άρθρο 68 παρ. 13 του π.δ. 26/2012).

Με την άφιξή τους, ειδοποιούν αμέσως τον Εισαγγελέα της περιφέρειάς τους και τον οικείο Περιφερειάρχη (άρθρο 68 παρ. 13 του π.δ. 26/2012). Ταυτόχρονα, υποχρεούνται να αναφέρουν με το ταχύτερο μέσο στον οικείο έφορο, την άφιξη και την ανάληψη των καθηκόντων τους (άρθρο 66 παρ. 3 του π.δ. 26/2012).

Σημειώνεται ότι η άσκηση του δικαιώματος του εκλέγειν για τους αντιπροσώπους της δικαστικής αρχής και τους εφόρους ρυθμίζεται ειδικά με τις διατάξεις του άρθρου

71 του ν. 4804/202, ως εξής:

α) οι αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής και οι έφοροι αυτών ψηφίζουν στις εκλογές για την ανάδειξη των δημοτικών αρχών μόνο αν είναι εγγεγραμμένοι στον εκλογικό κατάλογο του οικείου δήμου, όπου ασκούν τα καθήκοντά τους και

β) στις εκλογές για την ανάδειξη των περιφερειακών αρχών οι αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής και οι έφοροι αυτών ψηφίζουν στις εκλογές μόνο αν είναι εγγεγραμμένοι στο εκλογικό κατάλογο δήμου της οικείας περιφέρειας, όπου ασκούν τα καθήκοντα τους αυτά. Αν δεν είναι εγγεγραμμένοι στον εκλογικό κατάλογο του δήμου που ανήκει το εκλογικό τμήμα στο οποίο ασκούν τα καθήκοντα τους και είναι εγγεγραμμένοι στον εκλογικό κατάλογο άλλου δήμου της οικείας περιφέρειας, υπογράφουν υπεύθυνη δήλωση στην οποία αναφέρεται ο δήμος στους εκλογικούς καταλόγους του οποίου είναι εγγεγραμμένοι και ψηφίζουν.

3. Γραμματείς εφορευτικής επιτροπής

Κάθε εφορευτική επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 63 του π.δ. 26/2012, αναθέτει καθήκοντα γραμματέα, για τη σύνταξη των πρακτικών της, σε υπάλληλο δημόσιο ή δημοτικό ή υπάλληλο νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, που είναι υποχρεωμένος να τα εκτελέσει. Αν τούτο δεν είναι εφικτό, σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο, η εφορευτική επιτροπή αναθέτει καθήκοντα γραμματέα σε έναν εκλογέα ή σε ένα από τα τακτικά ή αναπληρωματικά μέλη της.

Στην περίπτωση που, για οποιοδήποτε λόγο, δεν υπάρχει γραμματέας της εφορευτικής επιτροπής, δεν παρακωλύεται καθόλου το έργο της, διότι ο ίδιος ο αντιπρόσωπος της δικαστικής αρχής ή ο προεδρεύων της επιτροπής μπορεί να εκτελέσει καθήκοντα γραμματέα.

4. Εκλογικά τμήματα και καταστήματα ψηφοφορίας

Για τα θέματα που αφορούν στα εκλογικά τμήματα και καταστήματα ψηφοφορίας των δημοτικών και περιφερειακών εκλογών, εφαρμόζονται οι αντίστοιχες διατάξεις της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών (άρθρα 51, 52 και 55 του π.δ. 26/2012).

Λόγω της ταυτόχρονης διενέργειας των δημοτικών και περιφερειακών εκλογών και προκειμένου να διασφαλιστεί η απρόσκοπτη διεξαγωγή της ψηφοφορίας, καθώς και η ταχύτερη εξαγωγή των αποτελεσμάτων, ο αριθμός των εκλογέων σε κάθε εκλογικό τμήμα δεν πρέπει να υπερβαίνει τους πεντακόσιους (500) εκλογείς, πλην εξαιρετικών περιπτώσεων. Για κάθε εκλογικό τμήμα πρέπει να οριστεί ξεχωριστό κατάστημα ψηφοφορίας.

Οι αποφάσεις των Αντιπεριφερειάρχων της περιφερειακής ενότητας της έδρας κάθε νομού, για τον καθορισμό των εκλογικών τμημάτων και καταστημάτων ψηφοφορίας, εκδίδονται το αργότερο δέκα (10) ημέρες μετά την, κατά το άρθρο 42 του π.δ. 26/2012, έναρξη της προεκλογικής περιόδου, δηλαδή έως και την 18η Σεπτεμβρίου 2023 και κοινοποιούνται αμέσως στον Πρόεδρο του αρμόδιου Πρωτοδικείου και δια του Υπουργείου Εσωτερικών στον Άρειο Πάγο.

Στις αποφάσεις για τον καθορισμό των εκλογικών τμημάτων και των καταστημάτων ψηφοφορίας θα μνημονεύονται απαραίτητα:

- η ονομασία και η έδρα κάθε εκλογικού τμήματος
- το κατάστημα ψηφοφορίας
- τα αλφαβητικά στοιχεία των εκλογέων που θα υπαχθούν σε κάθε τμήμα για να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα.

Μετά την οριστικοποίησή τους, οι ανωτέρω αποφάσεις, γνωστοποιούνται με προκήρυξη του Αντιπεριφερειάρχη στους δήμους του νομού, τουλάχιστον πέντε (5) ημέρες πριν από την ημέρα της ψηφοφορίας, δηλαδή το αργότερο έως την 2α Οκτωβρίου 2023.

5. Ψηφοδέλτια

Τα ψηφοδέλτια των εκλογών για την ανάδειξη των δημοτικών και περιφερειακών αρχών, της 8ης Οκτωβρίου 2023, είναι μόνον έντυπα και κατασκευάζονται από χαρτί χρώματος λευκού σε σχήμα ορθογώνιο.

Τα τυπογραφικά στοιχεία των ψηφοδελτίων πρέπει να είναι μαύρης απόχρωσης, ενώ οι διαστάσεις και η μορφή τους καθορίζονται με τις αποφάσεις 71015/29.08.2023 (Β' 5244) και 65078/02.08.2023 (Β' 4880) του Υπουργού Εσωτερικών, για τις δημοτικές και τις περιφερειακές εκλογές, αντίστοιχα.

Τα ψηφοδέλτια των συνδυασμών εκτυπώνονται με μέριμνα του οικείου συνδυασμού και παραδίδονται σε επαρκή αριθμό, ο οποίος δεν μπορεί να είναι μικρότερος από τον αριθμό των αντίστοιχων εκλογέων, με δυνατότητα προσαύξησης έως και είκοσι τοις εκατό (20%), δέκα (10) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ψηφοφορία.

Σε περίπτωση επαναληπτικής ψηφοφορίας, την Κυριακή, 15 Οκτωβρίου 2023, σύμφωνα με τα άρθρα 25 και 58 του ν. 4804/2021, **χρησιμοποιούνται νέα ψηφοδέλτια**, τα οποία περιλαμβάνουν το, τυχόν, έμβλημα και το όνομα του συνδυασμού και το επώνυμο, το όνομα και το πατρώνυμο ή το μητρώνυμο του υποψηφίου δημάρχου ή περιφερειάρχη με την αντίστοιχη ένδειξη, η οποία τίθεται είτε δίπλα είτε κάτω από το όνομά του, εντός ή εκτός παρένθεσης. Για τις δημοτικές εκλογές οι διαστάσεις των ψηφοδελτίων στην επαναληπτική ψηφοφορία είναι 14 x

20 εκατοστά του μέτρου περίπου. Για τις περιφερειακές εκλογές στις επαναληπτικές εκλογές ισχύουν οι διαστάσεις των ψηφοδελτίων του α΄ γύρου σύμφωνα με τις διατάξεις της υπ' αριθμ. 65078/02.08.2023 (Β΄ 4880) Απόφασης του Υπουργού Εσωτερικών.

Οι **συνδυασμοί για τις δημοτικές εκλογές** παραδίδουν τα ψηφοδέλτια στον δήμαρχο του οικείου δήμου.

Οι συνδυασμοί για τις περιφερειακές εκλογές παραδίδουν τα ψηφοδέλτια **στον κατά τόπον αρμόδιο χωρικό αντιπεριφερειάρχη**, ο οποίος τα διανέμει αμελλητί στους οικείους δήμους.

Σε περίπτωση επαναληπτικής ψηφοφορίας, στις 15 Οκτωβρίου 2023, τα ψηφοδέλτια παραδίδονται τέσσερις (4) ημέρες πριν από την ημέρα της ψηφοφορίας.

Τα λευκά ψηφοδέλτια, διαστάσεων περίπου 14 x 20 εκατοστά του μέτρου, κατασκευάζονται για όλη την Επικράτεια από το Υπουργείο Εσωτερικών και αποστέλλονται στους οικείους αντιπεριφερειάρχες, οι οποίοι φροντίζουν για την παράδοσή τους στις εφορευτικές επιτροπές (άρθρο 70 του ν. 4804/2021).

Σε περίπτωση έλλειψης έντυπων ψηφοδελτίων, επιτρέπεται να χρησιμοποιηθούν λευκά ψηφοδέλτια με τις προϋποθέσεις που ορίζονται στο άρθρο 74 του π.δ. 26/2012.

Διευκρινίζεται ότι τα **λευκά ψηφοδέλτια** χρησιμοποιούνται από την εφορευτική επιτροπή, μόνον όταν κατά τη διάρκεια της ψηφοφορίας διαπιστωθεί έλλειψη εντύπων ψηφοδελτίων καθώς και όταν καθυστερήσει ο ανεφοδιασμός με έντυπα, και όχι κατά την περίπτωση που ένας ή περισσότεροι συνδυασμοί δεν αποστείλουν καθόλου τον αναγκαίο αριθμό εντύπων ψηφοδελτίων στον οικείο δήμαρχο ή χωρικό αντιπεριφερειάρχη.

Εφόσον χρησιμοποιηθεί λευκό ψηφοδέλτιο, αυτό συμπληρώνεται από τον ίδιο τον εκλογέα ως προς την αναγραφή του ονόματος του συνδυασμού και των υποψηφίων της επιλογής του. Τυχόν συμπλήρωση αυτού από την εφορευτική επιτροπή, συνιστά παραβίαση των οικείων διατάξεων της εκλογικής νομοθεσίας.

Τονίζεται ιδιαίτερα η ανάγκη πιστής τήρησης των διατάξεων της εκλογικής νομοθεσίας, προκειμένου να αποφευχθεί τυχόν έλλειψη ψηφοδελτίων στα εκλογικά τμήματα κατά την ημέρα της ψηφοφορίας.

Επειδή, οι προθεσμίες είναι ιδιαίτερα περιορισμένες, οι δήμαρχοι και οι χωρικοί αντιπεριφερειάρχες είναι σκόπιμο να επιδεικνύουν ανοχή και να παραλαμβάνουν ακόμη και μέσα σε ένα εύλογο, από τη λήξη των ανωτέρω προθεσμιών, χρονικό

διάστημα, τα αποστελλόμενα έντυπα ψηφοδέλτια, αρκεί να μην επηρεάζεται ουσιαστικά η προετοιμασία της σχετικής εκλογικής διαδικασίας.

6. Εκλογικοί φάκελοι

Οι φάκελοι στους οποίους εσωκλείονται τα ψηφοδέλτια κατασκευάζονται με φροντίδα του Υπουργείου Εσωτερικών και διατίθενται σε ολόκληρη την Επικράτεια.

Ειδικότερα, οι φάκελοι που θα χρησιμοποιηθούν για τις δημοτικές εκλογές, κατασκευάζονται από αδιαφανές χαρτί λευκής απόχρωσης, φέρουν διαγώνια στη μπροστινή τους πλευρά πέντε (5) γραμμές απόχρωσης «βαθύ μπλε», με τη μεσαία να είναι κυματοειδής και το γράμμα «Δ» απόχρωσης «βαθύ μπλε» σε έντονη γραμματοσειρά, σύμφωνα με την απόφαση 74188/11.09.2023 (Β' 5403) του Υπουργού Εσωτερικών.

Οι φάκελοι που θα χρησιμοποιηθούν για τις περιφερειακές εκλογές, κατασκευάζονται από αδιαφανές χαρτί θαλασσιάς απόχρωσης, φέρουν στην μπροστινή τους πλευρά, διαγώνια, πέντε (5) γραμμές απόχρωσης «βαθύ μπλε», με τη μεσαία να είναι κυματοειδής και το γράμμα «Π» απόχρωσης «βαθύ μπλε» σε έντονη γραμματοσειρά, σύμφωνα με την απόφαση 69431/22.08.2023 (Β' 5165) του Υπουργού Εσωτερικών.

Το Υπουργείο Εσωτερικών φροντίζει να αποσταλούν έγκαιρα οι εκλογικοί φάκελοι στους αντιπεριφερειάρχες, οι οποίοι οφείλουν να παραδώσουν τους φακέλους στις δημοτικές αρχές της περιφέρειάς τους, οι οποίες με τη σειρά τους εφοδιάζουν τις εφορευτικές επιτροπές όλων των εκλογικών τμημάτων (άρθρο 70 του ν. 4804/2021 και άρθρο 75 του π.δ. 26/2012).

7. Εκλογικοί σάκοι

Οι εκλογικοί σάκοι μέσα στους οποίους τοποθετείται όλο το εκλογικό υλικό, μετά το τέλος της ψηφοφορίας, προκειμένου αυτό να διαβιβαστεί από τους αντιπροσώπους της δικαστικής αρχής στο αρμόδιο δικαστήριο, κατασκευάζονται και διατίθενται με φροντίδα του Υπουργείου Εσωτερικών. Τα διακριτικά γνωρίσματα των εκλογικών σάκων που θα χρησιμοποιηθούν στις εκλογές για την ανάδειξη των δημοτικών και περιφερειακών αρχών της 8ης και 15ης Οκτωβρίου έτους 2023 καθορίζονται στην Απόφαση 68012/14.08.2023 (Β' 5077) του Αναπληρωτή Υπουργού Εσωτερικών.

Οι σάκοι για τις δημοτικές εκλογές φέρουν τυπωμένη στην εξωτερική επιφάνεια της μίας πλευράς τους την εξής ένδειξη:

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

..... ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2023

(Ημερομηνία)

ΝΟΜΟΣ .....**ΔΗΜΟΣ** .... **ΕΚΛΟΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ** .....**(Αριθμός) (Ονομασία)**

Οι σάκοι για τις περιφερειακές εκλογές φέρουν τυπωμένη στην εξωτερική επιφάνεια της μίας πλευράς τους την εξής ένδειξη:

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

..... ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2023

(Ημερομηνία)

ΝΟΜΟΣ .....**ΔΗΜΟΣ** .... **ΕΚΛΟΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ** .....**(Αριθμός) (Ονομασία)**

Το Υπουργείο Εσωτερικών φροντίζει για την έγκαιρη αποστολή των εκλογικών σάκων στους αντιπεριφερειάρχες. Οι αντιπεριφερειάρχες οφείλουν να παραδώσουν τους σάκους στις δημοτικές αρχές της περιφέρειάς τους προκειμένου να εφοδιαστούν οι εφορευτικές επιτροπές όλων των εκλογικών τμημάτων.

8. Κάλπες

Οι κάλπες κατασκευάζονται, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 57 του π.δ. 26/2012, με μέριμνα του Υπουργείου Εσωτερικών, το οποίο φροντίζει για τον εφοδιασμό όλων των εκλογικών τμημάτων με αυτές.

Σε κάθε εκλογικό τμήμα θα χρησιμοποιηθούν δύο (2) κάλπες, μία για κάθε εκλογή. Η κάλπη για τις δημοτικές εκλογές έχει επικολλημένο στη μία της πλευρά έντυπο

διακριτικό γνώρισμα κίτρινης απόχρωσης με την ένδειξη «ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ 2023», ενώ η κάλπη για τις περιφερειακές εκλογές φέρει αντίστοιχο διακριτικό γνώρισμα θαλασσιάς απόχρωσης με την ένδειξη «ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ 2023».

9. Ειδικά διαχωρίσματα ψηφοφορίας (παραβάν)

Για τη διασφάλιση της μυστικότητας της ψηφοφορίας, το Υπουργείο Εσωτερικών έχει εφοδιάσει όλα τα εκλογικά καταστήματα (αίθουσες ψηφοφορίας), με ομοιόμορφα ειδικά διαχωρίσματα (παραβάν) που κατασκευάζονται από μεταλλικό λυόμενο σκελετό και καλύπτονται με μπλε χρώματος ύφασμα. Τα παραβάν τοποθετούνται στην αίθουσα ψηφοφορίας, προκειμένου οι εκλογείς να αποσύρονται σε αυτά, και με πλήρη μυστικότητα, να εκφράζουν την προτίμηση του σε υποψήφιο ή/και υποψήφιους ενός συνδυασμού (σταυροί προτίμησης), σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 22 και 55 του ν. 4804/2021, εσωκλείοντας το ψηφοδέλτιο της επιλογής τους στον φάκελο.

Σε κάθε εκλογικό τμήμα θα χρησιμοποιηθούν δύο (2) παραβάν, ένα για κάθε εκλογή. Το παραβάν για τις δημοτικές εκλογές έχει επικολλημένο έντυπο διακριτικό γνώρισμα κίτρινης απόχρωσης με την ένδειξη «ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ 2023», ενώ το παραβάν για τις περιφερειακές εκλογές έχει επικολλημένο αντίστοιχο διακριτικό γνώρισμα θαλασσιάς απόχρωσης με την ένδειξη «ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ 2023».

10. Βιβλία και έντυπα (άρθρο 61 του π.δ. 26/2012)

Τα απαραίτητα για τις εκλογές βιβλία και έντυπα που θα χρησιμοποιήσουν κυρίως οι εφορευτικές επιτροπές αλλά και άλλες αρμόδιες υπηρεσίες και όργανα διαμορφώθηκαν από το Υπουργείο Εσωτερικών και εκτυπώθηκαν από το Εθνικό Τυπογραφείο. Η προμήθεια προς τις Περιφερειακές Ενότητες και την Περιφέρεια Αττικής γίνεται με φροντίδα του Υπουργείου Εσωτερικών.

Οι διατάξεις των άρθρων 84, 90, 91, 93 και 130 παρ.1 του π.δ. 26/2012, που αφορούν στην τήρηση βιβλίων, πρακτικών και πινάκων εφαρμόζονται και στις δημοτικές και περιφερειακές εκλογές. Τα βιβλία (Βιβλίο Πρωτοκόλλου Ψηφοφορίας, Βιβλία Πράξεων, Βιβλία Διαλογής Ψήφων) που τηρούνται και αποστέλλονται από το Υπουργείο Εσωτερικών καθορίζονται στο άρθρο 61 του π.δ. 26/2012.

Κάθε εφορευτική επιτροπή θα χρησιμοποιήσει πέντε (5) βιβλία. Ένα (1) Βιβλίο

Πρωτοκόλλου Ψηφοφορίας, δύο (2) Βιβλία Πράξεων Εφορευτικής Επιτροπής (ένα για τις δημοτικές εκλογές και ένα για τις περιφερειακές εκλογές) και δύο (2) Βιβλία Διαλογής Ψήφων (ένα για τις δημοτικές εκλογές και ένα για τις περιφερειακές εκλογές).

11. Έκδοση προγράμματος εκλογής

Τουλάχιστον τρεις (3) ημέρες πριν από την ημέρα της ψηφοφορίας, δηλαδή **το αργότερο την 5^η Οκτωβρίου 2023**, ο προϊστάμενος της διεύθυνσης του δήμου που είναι αρμόδια για τη διεξαγωγή των εκλογών, εκδίδει, δημοσιεύει με τοιχοκόλληση σε όλες τις συνοικίες, σε όλα τα χωριά και τους οικισμούς του δήμου και αναρτά στην ιστοσελίδα του δήμου το πρόγραμμα της εκλογής, στο οποίο αναφέρονται ακριβώς:

- α) η ημέρα της ψηφοφορίας,
- β) οι ώρες έναρξης και λήξης της ψηφοφορίας,
- γ) ο τόπος και το κατάστημα της ψηφοφορίας,
- δ) οι έδρες για τις οποίες γίνεται η εκλογή και
- ε) οι συνδυασμοί (δημοτικών και περιφερειακών εκλογών) μαζί με τα ονόματα των υποψηφίων που συγκροτούν κάθε συνδυασμό, όπως έχουν ανακηρυχθεί από το αρμόδιο δικαστήριο (άρθρα 19 και 53 του ν. 4804/2021).

Για την επαναληπτική ψηφοφορία της 15ης Οκτωβρίου 2023, όπου αυτή απαιτηθεί, οι οικείες δημοτικές αρχές πρέπει να εκδώσουν και να δημοσιεύσουν **νέο πρόγραμμα εκλογής, το αργότερο τη 12^η Οκτωβρίου 2023**, στο οποίο θα αναφέρονται, πέραν των στοιχείων α), β), γ) και δ) της προηγούμενης παραγράφου, μόνο το όνομα των συνδυασμών και των υποψηφίων περιφερειάρχων και δημάρχων που μετέχουν στην επαναληπτική ψηφοφορία.

12. Παραλαβή του εκλογικού υλικού στο κατάστημα ψηφοφορίας από τους αντιπροσώπους της δικαστικής αρχής

Ο αντιπρόσωπος της δικαστικής αρχής οφείλει να βρίσκεται στον τόπο ψηφοφορίας, **το αργότερο την προηγούμενη ημέρα της ψηφοφορίας, δηλαδή την 7η Οκτωβρίου 2023**, προκειμένου να παραλάβει (στο κατάστημα ψηφοφορίας) από αρμόδιο υπάλληλο του οικείου δήμου το εκλογικό υλικό και να ελέγξει την πληρότητά του (άρθρο 78 παρ. 1 του π.δ. 26/2012).

Το εκλογικό υλικό περιλαμβάνει:

- α) Τον εκλογικό σάκο με τα βιβλία της ψηφοφορίας, τα ψηφοδέλτια των υποψηφίων συνδυασμών, λευκά ψηφοδέλτια, τον εκλογικό κατάλογο, έντυπα βεβαιώσεων ψηφισάντων και παραλειφθέντων εκλογέων, έντυπα υπευθύνων δηλώσεων διπλοεγγεγραμμένων εκλογέων, σφραγίδα εφορευτικής επιτροπής, γραφική ύλη κ.λπ.,
- β) έντυπα καταχώρισης και μετάδοσης αποτελεσμάτων (τηλεγραφήματα),
- γ) συσκευή ασφαλούς μετάδοσης αποτελεσμάτων (SRT),
- δ) έντυπο (2σέλιδο) οδηγιών χρήσης της συσκευής (SRT) για τη μετάδοση των αποτελεσμάτων και τη συμπλήρωση των εντύπων καταχώρισης αποτελεσμάτων.

Εφεξής, ευθύνεται ο αντιπρόσωπος της δικαστικής αρχής για την ασφαλή διαφύλαξη του υλικού.

Επισημαίνεται ότι, με την παραλαβή του εκλογικού υλικού, ο δικαστικός αντιπρόσωπος πρέπει αμέσως (επί τόπου) να ενεργοποιήσει τη συσκευή ασφαλούς μετάδοσης αποτελεσμάτων (SRT), ακολουθώντας τις οδηγίες του ως άνω εντύπου (δ) και να καταχωρίσει τον αριθμό του εκλογικού τμήματος, χρησιμοποιώντας τον κωδικό εγγραφής από το έντυπο κωδικών ηλεκτρονικής μετάδοσης που θα βρει στο κουτί της συσκευής SRT. Στην συνέχεια, πρέπει να ακολουθήσει η επιβεβαίωση των στοιχείων του αντιπροσώπου της δικαστικής αρχής. Μετά την ολοκλήρωση της ως άνω διαδικασίας κρίνεται σκόπιμη η απενεργοποίηση της συσκευής SRT και η επανενεργοποίησή της πριν την έναρξη της ψηφοφορίας την ημέρα διενέργειας αυτής.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑΣ

1. Παραλαβή καταστήματος ψηφοφορίας και εκλογικών ειδών και προετοιμασία αίθουσας ψηφοφορίας (άρθρα 78, 79, 80 και 81 του π.δ. 26/2012)

Την ημέρα της ψηφοφορίας και μία ώρα πριν από την έναρξή της, τα μέλη της εφορευτικής επιτροπής οφείλουν να βρίσκονται στον τόπο της ψηφοφορίας, για να παραλάβουν από τον δήμαρχο ή το ορισθέν από αυτόν μέλος του δημοτικού συμβουλίου ή δημοτικό υπάλληλο, το κατάστημα ψηφοφορίας, τις κάλπες, τα έπιπλα και τα υπόλοιπα εκλογικά είδη.

Μετά την παραλαβή των ανωτέρω εκλογικών ειδών και σύμφωνα με το άρθρο 78

του π.δ. 26/2012, η εφορευτική επιτροπή:

- ορίζει γραμματέα για τη σύνταξη των πρακτικών,
- προβαίνει, παρουσία των υποψηφίων ή των αντιπροσώπων των συνδυασμών, στην προετοιμασία της αίθουσας για τη διεξαγωγή της ψηφοφορίας,
- μεριμνά για την τακτοποίηση των θέσεων των μελών της και των αντιπροσώπων των συνδυασμών,
- διακρίνει τις κάλπες επικολλώντας στην μία το έντυπο «ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ 2023» και στην άλλη το έντυπο «ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ 2023»
- τοποθετεί τις κάλπες μπροστά στο τραπέζι της και σε ύψος τέτοιο, ώστε η άνω πλευρά κάθε κάλπης, που φέρει τη σχισμή, να είναι υπερυψωμένη από το επίπεδο του τραπεζιού,
- φροντίζει για τη διάταξη των ψηφοδελτίων ανά συνδυασμό στο τραπέζι, και
- εγκαθιστά τα ειδικά διαχωρίσματα ψηφοφορίας (παραβάν), εντός των οποίων πρέπει να βρίσκονται μολύβια μαύρης ή γαλάζιας απόχρωσης ή στυλό διαρκείας μαύρης ή κυανής απόχρωσης, προς χρήση των εκλογέων.

Ακολούθως, η εφορευτική επιτροπή και οι υποψήφιοι ή οι αντιπρόσωποι των συνδυασμών, ανοίγουν και ελέγχουν τις κάλπες, προκειμένου να διαπιστωθεί αν είναι άδειες. Στη συνέχεια οι κάλπες κλείνονται και κλειδώνονται με λουκέτο από την επιτροπή (άρθρο 79 του π.δ. 26/2012).

Ο αντιπρόσωπος της δικαστικής αρχής ενεργοποιεί τη συσκευή ασφαλούς μετάδοσης αποτελεσμάτων (SRT), εκτελεί την επιλογή «άνοιγμα εκλογικού τμήματος» και στη συνέχεια ενημερώνεται για τα μέλη της εφορευτικής επιτροπής από την αντίστοιχη επιλογή (άρθρο 80 του π.δ. 26/2012).

Για το σύνολο των ενεργειών συντάσσεται πρακτικό (Πρακτικό Νο 1) που υπογράφεται από τον πρόεδρο και τα μέλη της εφορευτικής επιτροπής και τους υποψηφίους ή τους αντιπροσώπους των συνδυασμών.

Μετά την ολοκλήρωση της ανωτέρω διαδικασίας, ο πρόεδρος της εφορευτικής επιτροπής κηρύσσει την έναρξη της ψηφοφορίας και αρχίζει η προσέλευση των ψηφοφόρων (άρθρο 81 του π.δ. 26/2012).

2 Παρουσία υποψηφίων και αντιπροσώπων τους

Κάθε συνδυασμός έχει το δικαίωμα να διορίσει έναν αντιπρόσωπο και έως δύο (2)

αναπληρωτές του σε κάθε εκλογικό τμήμα με γραπτή δήλωση του υποψήφιου περιφερειάρχη ή υποψήφιου δημάρχου (άρθρα 18 και 53 του ν. 4804/2021). Με την ίδια δήλωση μπορεί να ορισθεί, επιπλέον, ένας (1) γενικός αντιπρόσωπος και έως δύο (2) αναπληρωτές του για συγκεκριμένο αριθμό εκλογικών τμημάτων.

Επίσης, παρέχεται το δικαίωμα να διοριστεί ένας πληρεξούσιος με συμβολαιογραφική δήλωση των ίδιων ανωτέρω προσώπων.

Δεν μπορούν να διοριστούν αντιπρόσωποι, γενικοί αντιπρόσωποι, αναπληρωτές ή πληρεξούσιοι συνδυασμών οι εν ενεργεία περιφερειάρχες, δήμαρχοι, αντιπεριφερειάρχες και αντιδήμαρχοι καθώς και όποιοι δεν έχουν το δικαίωμα του εκλέγειν.

Για τον πληρεξούσιο εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις του άρθρου 40 του π.δ. 26/2012.

Οι υποψήφιοι, οι αντιπρόσωποι, οι γενικοί αντιπρόσωποι, οι αναπληρωτές τους και οι πληρεξούσιοι των συνδυασμών έχουν δικαίωμα να είναι παρόντες και να υποβάλουν κάθε είδους παρατηρήσεις και ενστάσεις καθ' όλη τη διάρκεια των εκλογών, εωσότου σφραγιστούν οι εκλογικοί σάκοι.

3. Προσέλευση και αναγνώριση των ψηφοφόρων (άρθρο 82 του π.δ. 26/2012)

Οι εκλογείς προσέρχονται στην αίθουσα ψηφοφορίας ένας - ένας, ή σε ολιγάριθμες ομάδες, ή όπως ειδικότερα ορίζει η εφορευτική επιτροπή, η οποία αναγνωρίζει την ταυτότητά τους και επαληθεύει την εγγραφή τους στον εκλογικό κατάλογο.

Η αναγνώριση των εκλογέων για την άσκηση του εκλογικού τους δικαιώματος γίνεται με βάση την αστυνομική τους ταυτότητα ή τη σχετική προσωρινή βεβαίωση της αρμόδιας αρχής ή το διαβατήριό τους ή την άδεια οδήγησης ή το ατομικό βιβλιário υγείας όλων των ασφαλιστικών ταμείων. Σημειώνεται ότι τυχόν «κομμένα» δελτία αστυνομικής ταυτότητας είναι αποδεκτά.

Ειδικότερα για τα διαβατήρια, επισημαίνεται ότι αρκεί και ελληνικό διαβατήριο που έχει λήξει η ισχύς του.

Η αναγνώριση των εκλογέων μπορεί να γίνει και με χρήση της ψηφιακής ταυτότητας του άρθρου 80 του ν. 4954/2022 (Α' 136), ακολουθώντας τη διαδικασία ταυτοποίησης που προβλέπεται στην κοινή υπουργική απόφαση υπ' αρ. 4082/2022 (Β' 3982) και είναι προσβάσιμη μέσω της κυβερνητικής πύλης

<https://wallet.gov.gr>. Αν για οποιοδήποτε λόγο δεν είναι εφικτή η τήρηση της ως άνω διαδικασίας ή η εφαρμογή της προκαλεί καθυστερήσεις στη διαδικασία της ψηφοφορίας, κατά την κρίση του προέδρου της εφορευτικής επιτροπής, η ταυτοποίηση των εκλογέων γίνεται με βάση τα στοιχεία της προηγούμενης παραγράφου.

Η αναγνώριση των στρατιωτικών και όσων υπηρετούν στα σώματα ασφαλείας γίνεται με βάση τις στρατιωτικές ή υπηρεσιακές τους ταυτότητες.

Η αναγνώριση των πολιτών λοιπών κρατών μελών της ΕΕ, οι οποίοι ψηφίζουν εφόσον είναι εγγεγραμμένοι στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους των δήμων, γίνεται βάσει έγκυρου αποδεικτικού ταυτότητας ή διαβατηρίου (άρθρο 4 παρ.1 και 2 του π.δ.133/1997).

Μετά την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος **και εφόσον ζητηθεί από τον εκλογέα, χορηγείται σε αυτόν έντυπη βεβαίωση άσκησης του εκλογικού δικαιώματος**, που υπογράφεται και σφραγίζεται από τον πρόεδρο της εφορευτικής επιτροπής, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 83 του π.δ. 26/2012. Σημειώνεται ότι με τέτοιες έντυπες βεβαιώσεις θα είναι εφοδιασμένα όλα τα εκλογικά τμήματα.

Κατά την αναγνώριση των εκλογέων, είναι πιθανό να διαπιστωθούν για ορισμένους εκλογείς ασυμφωνίες, εξαιτίας λαθών ή άλλων αιτιών, μεταξύ των στοιχείων τους στον εκλογικό κατάλογο και αυτών της αστυνομικής ή υπηρεσιακής τους ταυτότητας.

Ειδικότερα:

α) Τα στοιχεία εγγραφής τους στους εκλογικούς καταλόγους να μην συμπίπτουν απόλυτα με τα στοιχεία της αστυνομικής ή υπηρεσιακής τους ταυτότητας. Στην περίπτωση αυτή πρέπει οι εκλογείς να προσκομίσουν **βεβαίωση ταυτοπροσωπίας**, που εκδίδεται από τον οικείο δήμαρχο ή οποιοδήποτε άλλο έγγραφο από το οποίο να προκύπτει και να αποδεικνύεται η ταυτότητά τους. Ωστόσο, εναπόκειται στην κρίση της εφορευτικής επιτροπής να λάβει υπόψη της τα περαιτέρω στοιχεία που τυχόν αποδεικνύουν την ταυτότητα του εκλογέα, προκειμένου να του επιτρέψει να ασκήσει το εκλογικό του δικαίωμα.

β) Γυναίκες εκλογείς που έχουν εγγραφεί στον εκλογικό κατάλογο με το επώνυμο του συζύγου τους, ενώ στο δελτίο της αστυνομικής τους ταυτότητας φέρονται με το πατρικό τους επώνυμο ή και αντίστροφα.

γ) Γυναίκες εκλογείς που είχαν εγγραφεί στον εκλογικό κατάλογο με το

επώνυμο του συζύγου τους και αφού διαζεύχθηκαν, αντικατέστησαν το δελτίο της αστυνομικής τους ταυτότητας, αλλάζοντας το επώνυμο του συζύγου τους με το επώνυμο του γένους τους, χωρίς να έχει γίνει σχετική διόρθωση των στοιχείων τους στον εκλογικό κατάλογο.

Στις παραπάνω β' και γ' περιπτώσεις, είναι δυνατή η εξακρίβωση της πραγματικής ταυτότητας των εκλογέων με αντιπαραβολή των στοιχείων του εκλογικού καταλόγου και της αστυνομικής ταυτότητας, ώστε να μην απαιτείται προσκόμιση και άλλων αποδεικτικών εγγράφων.

Εφόσον, όμως, και με την αντιπαραβολή των στοιχείων δεν είναι δυνατή η εξακρίβωση της ταυτότητάς τους, οι γυναίκες εκλογείς πρέπει να είναι εφοδιασμένες με ανάλογο αποδεικτικό έγγραφο (π.χ. ληξιαρχική πράξη γάμου).

Σε κάθε περίπτωση, η εφορευτική επιτροπή είναι αρμόδια να κρίνει, αν αποδεικνύεται η ταυτότητα των εκλογέων με οποιοδήποτε άλλο στοιχείο ή έγγραφο (π.χ. μνεία γένους στην αστυνομική ταυτότητα).

4. Διπλοεγγεγραμμένοι

Σε περίπτωση τυχόν διπλοεγγραφής στους εκλογικούς καταλόγους, υπάρχει **δίπλα στα στοιχεία του διπλοεγγεγραμμένου εκλογέα η ένδειξη Δ (διπλοεγγεγραμμένος)**.

Κατά την ψηφοφορία, ο διπλοεγγεγραμμένος εκλογέας υπογράφει ενώπιον του αντιπροσώπου της δικαστικής αρχής έντυπη υπεύθυνη δήλωση, με την οποία δηλώνει ότι, έχοντας υπόψη την παρ. 2 του άρθρου 113 του π.δ. 26/2012, έλαβε γνώση ότι είναι διπλοεγγεγραμμένος και δεν ψήφισε, ούτε προτίθεται να ψηφίσει την ημέρα αυτή σε άλλο εκλογικό τμήμα του δήμου. Με αυτές τις έντυπες υπεύθυνες δηλώσεις, εφοδιάζονται όλα τα εκλογικά τμήματα, μαζί με το λοιπό εκλογικό υλικό.

Κατά την υπογραφή της ανωτέρω υπεύθυνης δήλωσης, πρέπει να δοθεί από τους δικαστικούς αντιπροσώπους ιδιαίτερη προσοχή στη συμπλήρωση των στοιχείων του διπλοεγγεγραμμένου εκλογέα και **ιδιαίτερα στην ορθή αναγραφή του ειδικού εκλογικού αριθμού, όπως αυτός προκύπτει από τον εκλογικό κατάλογο**.

Στην υπεύθυνη δήλωση πρέπει, επίσης, να αναγράφονται τα στοιχεία του εκλογικού τμήματος.

Περαιτέρω, οι δικαστικοί αντιπρόσωποι οφείλουν να τοποθετήσουν τις υπεύθυνες

δηλώσεις των διπλοεγγεγραμμένων εκλογέων **σε ιδιαίτερο φάκελο και να τις παραδώσουν** στο οικείο Πρωτοδικείο **ξεχωριστά από τον εκλογικό σάκο.**

Ο φάκελος αυτός θα φέρει εξωτερικά την ένδειξη:

«Υπεύθυνες δηλώσεις διπλοεγγεγραμμένων εκλογέων Εκλογικού

Τμήματος.....Δήμου..... Νομού .....

Οι Πρόεδροι Πρωτοδικών οφείλουν να συγκεντρώσουν τους ανωτέρω φακέλους με τις υπεύθυνες δηλώσεις των διπλοεγγεγραμμένων εκλογέων και να τους αποστείλουν, αμέσως μετά τις εκλογές της 8ης Οκτωβρίου 2023, στη Διεύθυνση Εκλογών του Υπουργείου Εσωτερικών, προκειμένου να ακολουθήσει παραβολή των στοιχείων. Η ίδια διαδικασία ακολουθείται και στις επαναληπτικές εκλογές της 15ης Οκτωβρίου 2023.

5. Παραλειφθέντες εκλογείς

5.1 Έλληνες και Ελληνίδες πολίτες

Εκλογείς που χωρίς να έχουν στερηθεί του εκλογικού τους δικαιώματος, δεν περιλαμβάνονται στους εκλογικούς καταλόγους, μπορούν να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα έως το τέλος της ψηφοφορίας, σε οποιοδήποτε εκλογικό τμήμα του δήμου, στα δημοτολόγια του οποίου είναι γραμμένοι (άρθρο 8 παρ. 4 έως 8 του π.δ. 26/2012).

Συνεπώς, οι Έλληνες και Ελληνίδες πολίτες που είναι γραμμένοι σε δημοτολόγια δήμου και δεν είναι γραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους των οικείων Ο.Τ.Α. έχουν τη δυνατότητα έως και το πέρας διεξαγωγής της ψηφοφορίας της 8ης και 15ης Οκτωβρίου 2023, να απευθυνθούν στο δήμο, στα δημοτολόγια του οποίου είναι γραμμένοι και να ζητήσουν **πιστοποιητικό εγγραφής τους στα δημοτολόγια**, προκειμένου να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα.

Το πιστοποιητικό που θα προσκομίζουν οι ανωτέρω εκλογείς και το οποίο **θα εκδίδεται εις διπλούν**, φέρει την κάτωθι ένδειξη:

«ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ της 8ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2023»

για την εκλογική διαδικασία της 8ης Οκτωβρίου 2023 και

«ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ της 15ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2023»

για την εκλογική διαδικασία της 15ης Οκτωβρίου 2023.

Τα πιστοποιητικά θα εκδίδονται από την Πέμπτη 5 Οκτωβρίου 2023 για την εκλογική

διαδικασία της 8ης Οκτωβρίου 2023 και από την Πέμπτη 12 Οκτωβρίου 2023 για την εκλογική διαδικασία της 15ης Οκτωβρίου 2023.

Επισημαίνεται ότι δεν θα χορηγείται πιστοποιητικό εγγραφής στα δημοτολόγια στους εγγραφέντες σε αυτά μετά την 30η Ιουνίου 2023, ούτε στους εγγραφέντες μετά την ημερομηνία αυτή, λόγω της απόκτησης ελληνικής ιθαγένειας. Επίσης, δεν θα χορηγείται πιστοποιητικό σε όσους δημότες έχουν γεννηθεί μετά την 31η Δεκεμβρίου 2006.

5.2 Πολίτες λοιπών κρατών μελών ΕΕ

Πολίτες άλλου κράτους μέλους της ΕΕ που έχουν, εκ παραδρομής, παραλειφθεί από τους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους, παρά το γεγονός ότι έχουν υποβάλει στο δήμο τη σχετική αίτηση εμπρόθεσμα (έως την 30η Ιουνίου 2023), δύνανται να ασκήσουν το εκλογικό του δικαίωμα στις δημοτικές και περιφερειακές εκλογές της 8ης Οκτωβρίου 2023 και τις επαναληπτικές της 15ης Οκτωβρίου 2023, εφαρμοζομένων αναλόγως των διατάξεων των παρ. 4 έως 8 του άρθρου 8 του π.δ. 26/2012.

Βάσει των ανωτέρω, οι ως άνω παραλειφθέντες εκλογείς απευθύνονται στο δήμο, όπου έχουν υποβάλει την αίτησή τους, προκειμένου να τους χορηγηθεί σχετική βεβαίωση.

Οι δήμοι εφόσον διαπιστώσουν ότι έχει υποβληθεί αίτηση από τον ενδιαφερόμενο για την εγγραφή του στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους επιβεβαιώνουν μέσω του «Μάθε που Ψηφίζεις» ότι δεν εμφανίζεται εγγεγραμμένος σε ειδικό εκλογικό κατάλογο κάποιου άλλου δήμου, και εκδίδουν εις διπλούν **Βεβαίωση**, στην οποία θα αναγράφεται ότι είχε υποβάλει τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά εμπρόθεσμα και δεν συμπεριελήφθη, εκ παραδρομής, στους εκλογικούς καταλόγους. Η βεβαίωση χορηγείται αφού ληφθεί υπόψη ότι στην «Αίτηση – Δήλωση Κοινοτικού Εκλογέα» ο πολίτης άλλου κράτους μέλους της Ε.Ε. έχει δηλώσει: «Επιθυμώ να εγγραφώ στον ειδικό εκλογικό κατάλογο του δήμου σας για να ψηφίσω: **στις Δημοτικές και Περιφερειακές εκλογές**».

Οι αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής υποχρεούνται να επιτρέψουν στους εκλογείς του ίδιου δήμου που προσκομίζουν τα ανωτέρω πιστοποιητικά και βεβαιώσεις να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα. Η αναγνώρισή τους γίνεται με βάση τα προαναφερόμενα - στην ενότητα 3 του Μέρους αυτού - αποδεικτικά της ταυτότητάς τους έγγραφα.

Σημειώνεται ότι οι ανωτέρω εκλογείς **υπογράφουν την έντυπη υπεύθυνη**

δήλωση που προβλέπεται και για τους διπλοεγγεγραμμένους εκλογείς, στην οποία δηλώνουν ότι δεν ψήφισαν ούτε προτίθενται να ψηφίσουν την ημέρα αυτή σε άλλο εκλογικό τμήμα του δήμου και ότι δεν έχουν στερηθεί του εκλογικού τους δικαιώματος.

Μετά την άσκηση του εκλογικού τους δικαιώματος, τα στοιχεία των εκλογέων αυτών προστίθενται στον εκλογικό κατάλογο του εκλογικού τμήματος που ψήφισαν, καθώς και στο πρωτόκολλο ψηφοφορίας. Κατά την έκδοση των αποτελεσμάτων, οι εκλογείς αυτοί θα προσμετρώνται στους εγγεγραμμένους και τους ψηφίσαντες του ίδιου εκλογικού τμήματος. **Γίνεται δε και σχετική μνεία στο πρακτικό.**

Τα πιστοποιητικά και οι βεβαιώσεις, βάσει των οποίων ψηφίζουν οι εκλογείς αυτοί, καθώς και οι ως άνω **υπεύθυνες δηλώσεις τοποθετούνται** μετά το τέλος της ψηφοφορίας **στον εκλογικό σάκο**, μαζί με τα λοιπά εκλογικά έγγραφα.

6. Ετεροδημότες - Απόδημοι

Οι ειδικοί εκλογικοί κατάλογοι ετεροδημοτών και αποδήμων ισχύουν μόνο για τις βουλευτικές εκλογές, τις εκλογές για την ανάδειξη των Ελλήνων μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και τα δημοψηφίσματα.

Στις εκλογές για την ανάδειξη των δημοτικών και περιφερειακών αρχών οι εκλογείς δύνανται να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα μόνο στους δήμους, στους εκλογικούς καταλόγους των οποίων είναι εγγεγραμμένοι.

7. Ψηφοφορία δικαστικών αντιπροσώπων, μελών εφορευτικών επιτροπών και γραμματέων αυτών

Η άσκηση του δικαιώματος του εκλέγειν για τους αντιπροσώπους της δικαστικής αρχής και τους εφόρους τους στις εκλογές των δημοτικών και των περιφερειακών αρχών καθορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 71 του ν. 4804/2021(Α' 90), αντίστοιχα.

α) Σύμφωνα με την παρ. 3 του ως άνω άρθρου, **στις εκλογές για την ανάδειξη των δημοτικών αρχών** οι αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής και οι έφοροι αυτών ψηφίζουν **μόνο αν είναι εγγεγραμμένοι στον εκλογικό κατάλογο του οικείου δήμου**, όπου ασκούν τα καθήκοντά τους αυτά.

β) Σύμφωνα με την παρ. 4 του ως άνω άρθρου, **στις εκλογές για την ανάδειξη των περιφερειακών αρχών** οι αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής και οι έφοροι αυτών ψηφίζουν στις εκλογές **μόνο αν είναι εγγεγραμμένοι στο εκλογικό**

κατάλογο δήμου της οικείας περιφέρειας, όπου ασκούν τα καθήκοντα τους αυτά. Αν **δεν είναι εγγεγραμμένοι στον εκλογικό κατάλογο του δήμου** που ανήκει το εκλογικό τμήμα στο οποίο ασκούν τα καθήκοντα τους και είναι εγγεγραμμένοι στον εκλογικό κατάλογο άλλου δήμου της οικείας περιφέρειας, υπογράφουν υπεύθυνη δήλωση στην οποία αναφέρεται ο δήμος στους εκλογικούς καταλόγους του οποίου είναι εγγεγραμμένοι και ψηφίζουν.

Τα μέλη των εφορευτικών επιτροπών, τόσο για τις δημοτικές εκλογές όσο και για τις περιφερειακές εκλογές, ψηφίζουν στο εκλογικό τμήμα που εκπληρώνουν τα καθήκοντά τους. Το ίδιο ισχύει και για την περίπτωση που ασκούν τα καθήκοντά τους σε διαφορετικό εκλογικό τμήμα του ίδιου εκλογικού διαμερίσματος από εκείνο της εγγραφής τους. Για την άσκηση του εκλογικού τους δικαιώματος γίνεται μνεία στο βιβλίο πρακτικών και αναγράφονται τα στοιχεία τους στο πρωτόκολλο ψηφοφορίας (άρθρο 71 παρ. 2 του ν. 4804/2021 και άρθρο 62 του π.δ. 26/2012).

Οι γραμματείς εφορευτικών επιτροπών τόσο για τις δημοτικές εκλογές όσο και για τις περιφερειακές, ψηφίζουν μόνο στο δήμο εγγραφής τους.

8. Άσκηση εκλογικού δικαιώματος

Ο τρόπος ψηφοφορίας των εκλογέων καθορίζεται στο άρθρο 83 του π.δ. 26/2012 «Κωδικοποίηση σε ενιαίο κείμενο των διατάξεων της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών» (Α' 57) και εφαρμόζεται αναλογικά κατά την ψηφοφορία για την ανάδειξη των δημοτικών και των περιφερειακών αρχών.

Επισημαίνεται ότι, κατά τη διαδικασία άσκησης του εκλογικού δικαιώματος στις εκλογές για την ανάδειξη των δημοτικών και περιφερειακών αρχών της 8ης Οκτωβρίου 2023 **προηγείται η ψηφοφορία για την εκλογή των δημοτικών αρχών και αμέσως μετά ακολουθεί η ψηφοφορία για την εκλογή των περιφερειακών αρχών.**

Αμέσως μετά την αναγνώριση του εκλογέα και την επαλήθευση της εγγραφής του στον εκλογικό κατάλογο του εκλογικού τμήματος, ο αντιπρόσωπος της δικαστικής αρχής δίνει στον εκλογέα έναν και μοναδικό **φάκελο λευκής απόχρωσης** που φέρει το γράμμα «Δ» απόχρωσης «βαθύ μπλε» σε έντονη γραμματοσειρά, ο οποίος μονογράφεται κατά τη στιγμή της παράδοσής του από τον αντιπρόσωπο της δικαστικής αρχής και σφραγίζεται με την σφραγίδα της εφορευτικής επιτροπής, καθώς και μία πλήρη σειρά εντύπων ψηφοδελτίων όλων των συνδυασμών για την εκλογή των δημοτικών αρχών και ένα λευκό ψηφοδέλτιο.

Ακολούθως, η επιτροπή υποδεικνύει στον εκλογέα να αποσυρθεί στο διαχωριστικό ψηφοφορίας (παραβάν) όπου, με πλήρη μυστικότητα θα εκφράσει την προτίμηση του σε υποψήφιο ή/και υποψήφιους ενός συνδυασμού (σταυροί προτίμησης), σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 22 του ν. 4804/2021 και εσωκλείει το ψηφοδέλτιο της επιλογής του στον φάκελο. Έπειτα ο εκλογέας, αφού κολλήσει τον φάκελο, επιστρέφει και, ενώπιον της εφορευτικής επιτροπής και των λοιπών παρισταμένων, ρίχνει ο ίδιος τον φάκελο στην κάλπη με την ένδειξη «ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ 2023».

Αφότου ο εκλογέας ψηφίσει για τις δημοτικές εκλογές, ο αντιπρόσωπος της δικαστικής αρχής του δίνει έναν φάκελο θαλασσιάς απόχρωσης που φέρει το γράμμα «Π» απόχρωσης «βαθύ μπλε» σε έντονη γραμματοσειρά, αφού τον μονογράψει και τον σφραγίσει με την σφραγίδα της εφορευτικής επιτροπής, καθώς και μία πλήρη σειρά εντύπων ψηφοδελτίων όλων των συνδυασμών για την εκλογή των περιφερειακών αρχών και ένα λευκό ψηφοδέλτιο. Ο εκλογέας αποσύρεται στο παραβάν, εκφράζει την προτίμηση του σε υποψήφιο ή/και υποψήφιους ενός συνδυασμού (σταυροί προτίμησης), σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 55 του ν. 4804/2021, εσωκλείει το ψηφοδέλτιο στον φάκελο, τον οποίο και κολλάει, επιστρέφει ενώπιον της εφορευτικής επιτροπής και των λοιπών παρισταμένων και ρίχνει ο ίδιος τον φάκελο στην κάλπη με την ένδειξη «ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ 2023».

Σε περίπτωση επαναληπτικής ψηφοφορίας στις 15 Οκτωβρίου 2023, αυτή διεξάγεται στα ίδια εκλογικά τμήματα, με τις ίδιες εφορευτικές επιτροπές και τους ίδιους δικαστικούς αντιπροσώπους, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 25 παρ. 7 και 58 παρ. 7 του ν. 4804/2021 για τις δημοτικές και περιφερειακές εκλογές, αντίστοιχα. Εάν στο ίδιο εκλογικό τμήμα διενεργηθεί επαναληπτική ψηφοφορία για τις δημοτικές και τις περιφερειακές εκλογές, ομοίως θα ακολουθηθεί η ίδια διαδικασία, δηλαδή προηγείται η ψηφοφορία για τις δημοτικές αρχές και αμέσως μετά ακολουθεί η ψηφοφορία για τις περιφερειακές αρχές, με μόνη διαφορά ότι δεν απαιτείται σταυρός προτίμησης υποψηφίου.

Μετά την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος και εφόσον ζητηθεί από τον εκλογέα, χορηγείται **έντυπη βεβαίωση άσκησης του εκλογικού δικαιώματος**, που υπογράφεται και σφραγίζεται από τον Πρόεδρο της εφορευτικής επιτροπής (άρθρο 83 παρ.6 του π.δ. 26/2012).

9. Πρωτόκολλο ψηφοφορίας

Η εφορευτική επιτροπή τηρεί πρωτόκολλο ψηφοφορίας (ΒΙΒΛΙΟ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑΣ), αριθμημένο και μονογραφημένο από την αρμόδια υπηρεσία, στο οποίο καταχωρίζονται κατά αύξουσα αρίθμηση τα στοιχεία των εκλογέων που ψήφισαν. Στη στήλη που αναγράφεται ο ειδικός εκλογικός αριθμός αρκεί η αναγραφή του αύξοντα αριθμού του εκλογικού καταλόγου, για την αποφυγή καθυστερήσεων. Με το πέρας της ψηφοφορίας, το πρωτόκολλο κλείνεται και υπογράφεται από τον αντιπρόσωπο της δικαστικής αρχής, τα μέλη της εφορευτικής επιτροπής και τους υποψήφιους ή τους αντιπρόσωπους των συνδυασμών (άρθρο 84 του π.δ. 26/2012).

Ακολούθως, αποκόπτεται από το βασικό σώμα του Βιβλίου το πρώτο φύλλο που αποτελεί το εξώφυλλο του Βιβλίου Πρωτοκόλλου Ψηφοφορίας για τις περιφερειακές εκλογές, καθώς και όλα τα φύλλα, τα οποία στο άνω δεξιό άκρο τους φέρουν την ένδειξη «ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΑΚΟ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ». Τα φύλλα αυτά συρράπτονται και τοποθετούνται στον σάκο των περιφερειακών εκλογών. Το υπόλοιπο μέρος του Βιβλίου τοποθετείται στον σάκο των δημοτικών εκλογών.

10. Διευκολύνσεις εκλογέων - Χώρος υποδοχής και υποστήριξης εκλογέων με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα

α) Εκλογείς, οι οποίοι δεν μπορούν να ανταποκριθούν σε παρατεταμένη αναμονή προκειμένου να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα, όπως π.χ. κυοφορούσες γυναίκες, υπερήλικες, άτομα με αναπηρία, ασθενείς κ.λπ., καθώς και όσοι καλύπτουν υπηρεσιακές ανάγκες, όπως αξιωματικοί των Ενόπλων Δυνάμεων, της Ελληνικής Αστυνομίας ή υπάλληλοι που εκτελούν υπηρεσία για τις εκλογές, πρέπει να ψηφίζουν με απόλυτη προτεραιότητα. Για το σκοπό αυτό, απευθύνονται στον αντιπρόσωπο της δικαστικής αρχής ή σε μέλος της εφορευτικής επιτροπής, οι οποίοι είναι υποχρεωμένοι να τους εξυπηρετήσουν.

β) Εκλογείς οι οποίοι λόγω σωματικής αδυναμίας δεν μπορούν να διεκπεραιώσουν αυτόνομα τις προβλεπόμενες ενέργειες της ψηφοφορίας, έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν τη συνδρομή του αντιπροσώπου της δικαστικής αρχής ή άλλου μέλους της εφορευτικής επιτροπής, οι οποίοι είναι υποχρεωμένοι να την παράσχουν (άρθρο 83 παρ. 3 του π.δ. 26/2012).

γ) Σύμφωνα με την παρ. 3Α του άρθρου 83 του π.δ. 26/2012, προβλέπεται, **με ευθύνη του οικείου δήμου, η προετοιμασία και λειτουργία χώρου υποδοχής και υποστήριξης εκλογέων με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα σε κάθε**

κατάστημα ψηφοφορίας, στο οποίο δεν καθίσταται δυνατό όλα τα εκλογικά τμήματα να βρίσκονται σε ισόγειο όροφο και να πληρούν τα κριτήρια προσβασιμότητας Ατόμων με Αναπηρία (Α.μεΑ.).

Ο χώρος υποδοχής και υποστήριξης εκλογέων με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα βρίσκεται στον ισόγειο όροφο του καταστήματος ψηφοφορίας, είναι προσβάσιμος σε άτομα με κινητικά προβλήματα, διαθέτει ειδική ράμπα εφόσον χρειάζεται, πληροί τις ισχύουσες προδιαγραφές πυρασφάλειας, διαθέτει αναρτημένο διακριτό και ευδιάκριτα αναγνώσιμο τίτλο για την εύκολη αναγνώρισή του από τους εκλογείς και τους συνοδούς αυτών και είναι εφοδιασμένος με διαχωριστικό ψηφοφορίας (παραβάν). Στον χώρο αυτό επιτρέπεται η είσοδος σκύλων βοήθειας (οδηγών) ατόμων με αναπηρία.

Στον χώρο αυτόν παρευρίσκεται υπάλληλος του οικείου δήμου ή της περιφέρειας, εφόσον ο αριθμός των δημοτικών υπαλλήλων δεν επαρκεί. Ο αρμόδιος υπάλληλος ορίζεται με απόφαση του δημάρχου ή του περιφερειάρχη και έχει την ευθύνη για την εύρυθμη λειτουργία του χώρου, την υποδοχή των εκλογέων που προσέρχονται σε αυτόν και την επικοινωνία με τον δικαστικό αντιπρόσωπο.

Ο αρμόδιος υπάλληλος ενημερώνει αμελλητί, με κάθε πρόσφορο μέσο, τον δικαστικό αντιπρόσωπο του εκλογικού τμήματος στο οποίο ανήκει ο εκλογέας που προσέρχεται στον χώρο υποδοχής και υποστήριξης εκλογέων με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα και του αναφέρει τα στοιχεία ταυτότητάς του.

Ο δικαστικός αντιπρόσωπος προσέρχεται στον χώρο υποδοχής και υποστήριξης εκλογέων με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα, έχοντας μαζί του:

α) μια πλήρη σειρά ψηφοδελτίων των συνδυασμών για τις δημοτικές εκλογές, ένα λευκό ψηφοδέλτιο και τον λευκό φάκελο που φέρει το γράμμα «Δ» με σφραγίδα και μονογραφή και

β) μια πλήρη σειρά ψηφοδελτίων των συνδυασμών για τις περιφερειακές εκλογές, ένα λευκό ψηφοδέλτιο και τον θαλασσί φάκελο που φέρει το γράμμα «Π» με σφραγίδα και μονογραφή.

Επαληθεύει τα στοιχεία ταυτότητας του εκλογέα με τα αντίστοιχα στοιχεία του εκλογικού καταλόγου και διαβεβαιώνεται ως προς την ταυτοπροσωπία του.

Στο παραβάν εντός του χώρου υποδοχής και υποστήριξης εκλογέων με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα αποκλειστική πρόσβαση, εφόσον είναι

αναγκαίο, εκτός από τον εκλογέα, έχουν ο δικαστικός αντιπρόσωπος και τυχόν συνοδός του εκλογέα, με την ευθύνη και την παρουσία του δικαστικού αντιπροσώπου. Ο δικαστικός αντιπρόσωπος βοηθά στην έκφραση της επιθυμίας του εκλογέα με την απαιτούμενη διακριτικότητα και εχεμύθεια για την τήρηση της μυστικότητας της ψήφου.

Ο δικαστικός αντιπρόσωπος με ευθύνη του παίρνει τους φακέλους και τους μεταφέρει στο εκλογικό τμήμα, και τους ρίχνει στις αντίστοιχες κάλπες. Ο δικαστικός αντιπρόσωπος προβαίνει στη διαδικασία της ενημέρωσης του εκλογικού καταλόγου και της αρμόδιας εφορευτικής επιτροπής.

Για λόγους διαφάνειας, ο δικαστικός αντιπρόσωπος συνοδεύεται από μέλη της εφορευτικής επιτροπής, καθώς και από εκλογικούς αντιπρόσωπους.

11. Ενστάσεις κατά τη διάρκεια της ψηφοφορίας

Κάθε εκλογέας ή υποψήφιος ή αντιπρόσωπος αυτού έχει το δικαίωμα να υποβάλει στην εφορευτική επιτροπή ενστάσεις σχετικές με παραβάσεις νόμου που συντελέστηκαν κατά τη διάρκεια της ψηφοφορίας μέσα ή έξω από το εκλογικό τμήμα. Οι ενστάσεις είναι έγγραφες και καταχωρίζονται υποχρεωτικά στα Βιβλία Πράξεων Εφορευτικής Επιτροπής. **Η υποβολή οποιασδήποτε ένστασης δεν διακόπτει την ψηφοφορία.**

Για τις ενστάσεις και για κάθε άλλο ζήτημα που τυχόν προκύψει, αποφασίζει η εφορευτική επιτροπή, αιτιολογημένα, είτε αμέσως είτε μετά το τέλος της ψηφοφορίας. Αναφορικά με την εγκυρότητα των ψηφοδελτίων, μπορεί να υποβληθεί ένσταση από κάθε μέλος της εφορευτικής επιτροπής, από τον δικαστικό αντιπρόσωπο και τους υποψηφίους ή τους αντιπροσώπους τους. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, η εφορευτική επιτροπή αποφασίζει, κατόπιν ακρόασης του αντιπροσώπου της δικαστικής αρχής (άρθρο 85 του π.δ. 26/2012).

12. Τήρηση της τάξης κατά την ψηφοφορία

Η φροντίδα για την τήρηση της δημόσιας τάξης και ασφάλειας στο κατάστημα ψηφοφορίας και γύρω από αυτό ανήκει στην εφορευτική επιτροπή. Για το σκοπό αυτό και εφόσον κριθεί απαραίτητο, η προορισμένη δύναμη της αστυνομίας υπάγεται σε αυτήν και εκτελεί αμέσως τις αιτήσεις και υποδείξεις της. Κατά τη διάρκεια της ψηφοφορίας, αν η εφορευτική επιτροπή ή μέλη της τελέσουν αξιόποινη πράξη ή παραβιάσουν εν γένει την εκλογική

νομοθεσία, ο αντιπρόσωπος της δικαστικής αρχής συντάσσει έκθεση για την πράξη αυτή και μεριμνά για τη δίωξη του υπαιτίου, αμέσως μετά το πέρας της εκλογής (άρθρα 66 παρ. 2 και 86 του π.δ. 26/2012), διαβιβάζοντας το σχετικό φάκελο στον αρμόδιο εισαγγελέα.

Στον τόπο της ψηφοφορίας ή στον ευρύτερο χώρο, δεν επιτρέπεται να πλησιάσει κανένας εκλογέας ή πολίτης ή αξιωματικός, που φέρει όπλο ή άλλο ενδεδειγμένο για επίθεση όργανο. Η είσοδος στο κατάστημα ψηφοφορίας επιτρέπεται μόνο σε όσους εκτελούν τα προβλεπόμενα από τη νομοθεσία καθήκοντα και στους εκλογείς που προσέρχονται να ψηφίσουν.

13. Παρακολούθηση ψηφοφορίας από ανταποκριτές εφημερίδων

Στους ανταποκριτές του ξένου τύπου, ραδιοφώνου και τηλεόρασης, κινηματογραφιστές, φωτορεπόρτερ, στους διερμηνείς που θα τους συνοδεύουν, καθώς και σε τυχόν παρατηρητές του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (Ο.Α.Σ.Ε.), επιτρέπεται η είσοδος στα εκλογικά τμήματα, για τη διευκόλυνση του έργου τους. Τα πρόσωπα αυτά, πρέπει όμως να είναι εφοδιασμένα με ειδικές ταυτότητες της Γενικής Γραμματείας Επικοινωνίας και Ενημέρωσης. Για τους Έλληνες δημοσιογράφους και τους εκδότες του περιοδικού τύπου, επιτρέπεται η είσοδος με την επίδειξη επαγγελματικής ταυτότητας ή ταυτότητας της Ένωσης Συντακτών.

Επισημαίνεται ότι η είσοδος και παρουσία των ανωτέρω προσώπων στα εκλογικά τμήματα δεν μπορεί να εμποδίζει την κανονική διεξαγωγή της ψηφοφορίας και να προκαλεί καθυστερήσεις.

14. Παράταση της ψηφοφορίας

Με την παρέλευση της καθορισμένης ώρας λήξης της ψηφοφορίας και εφόσον διαπιστωθεί ότι υπάρχουν ακόμη εκλογείς που επιθυμούν να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα, η εφορευτική επιτροπή μπορεί να παρατείνει την ψηφοφορία για δύο (2) ώρες κατ' ανώτατο όριο. Σε περίπτωση διακοπής, για οποιονδήποτε λόγο, της ψηφοφορίας, αυτή παρατείνεται με συμφωνία και του αντιπροσώπου της δικαστικής αρχής, για χρονικό διάστημα ίσο με τη διάρκεια της τυχόν διακοπής.

Σε ιδιαίτερα εξαιρετικές και απόλυτα δικαιολογημένες περιπτώσεις, η εφορευτική επιτροπή μπορεί να παρατείνει την ψηφοφορία και πέραν των δύο (2) ωρών

καθώς και από το χρόνο που διήρκεσαν οι διακοπές, μέχρι να εξαντληθεί ο αριθμός των παρόντων εκλογέων (άρθρο 89 παρ. 1 του π.δ. 26/2012).

15. Ενημέρωση κοινής γνώμης για την πορεία της εκλογικής διαδικασίας

Για την ενημέρωση της κοινής γνώμης για την πορεία της εκλογικής διαδικασίας, κατά τη διάρκεια της ψηφοφορίας, οι δικαστικοί αντιπρόσωποι οφείλουν να μεταδίδουν στο Υπουργείο Εσωτερικών τον αριθμό των ψηφισάντων σε τακτά χρονικά διαστήματα. Η μετάδοση γίνεται αποκλειστικά με χρήση της συσκευής ασφαλούς μετάδοσης αποτελεσμάτων (SRT). Τα χρονικά διαστήματα, καθώς και ο τρόπος μετάδοσης, έχουν καθοριστεί με την απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών υπ' αρ. 75787/13.09.2023 (Β' 5419), ως εξής:

- Α) 1η μετάδοση: από 11:00 έως 11.30 ώρα Ελλάδας,
- Β) 2η μετάδοση: από 14:00 έως 14.30 ώρα Ελλάδας,
- Γ) 3η μετάδοση: από 17:00 έως 17.30 ώρα Ελλάδας.

16. Τέλος ψηφοφορίας - Διαλογή ψήφων

Μετά τη λήξη της ψηφοφορίας, ο πρόεδρος της εφορευτικής επιτροπής κηρύσσει την περάτωσή της και κλείνουν οι πόρτες του εκλογικού καταστήματος (άρθρο 89 παρ. 2 του π.δ. 26/2012). Αμέσως μετά, αρχίζει η διαδικασία ανοίγματος της κάλπης, αρίθμησης των φακέλων, διαλογής των ψήφων και μετάδοσης των αποτελεσμάτων της ψηφοφορίας.

Επισημαίνεται ότι στα εκλογικά τμήματα που η αρίθμησή τους λήγει σε 1, 3, 5, 7 και 9, οι εφορευτικές επιτροπές ανοίγουν πρώτα την κάλπη των δημοτικών εκλογών. Αριθμούν τα ψηφοδέλτια, πραγματοποιούν τη διαλογή των ψήφων υπέρ συνδυασμών και υπέρ υποψηφίων και μεταδίδουν τα αποτελέσματα στο Υπουργείο Εσωτερικών σύμφωνα με τις οδηγίες, επί της διαδικασίας, που ακολουθούν παρακάτω. Ακολούθως, επαναλαμβάνουν τη διαδικασία για τις εκλογές για την ανάδειξη των περιφερειακών αρχών.

Στα εκλογικά τμήματα που η αρίθμησή τους λήγει σε 2, 4, 6, 8 και 0, οι εφορευτικές επιτροπές ανοίγουν πρώτα την κάλπη των περιφερειακών εκλογών. Αριθμούν τα ψηφοδέλτια, πραγματοποιούν τη διαλογή των ψήφων υπέρ συνδυασμών και υπέρ υποψηφίων και μεταδίδουν τα αποτελέσματα στο Υπουργείο Εσωτερικών σύμφωνα με τις οδηγίες, επί της διαδικασίας, που ακολουθούν παρακάτω. Ακολούθως, επαναλαμβάνουν τη διαδικασία για τις

εκλογές για την ανάδειξη των δημοτικών αρχών.

Πιο συγκεκριμένα:

Σύνταξη ΠΡΑΚΤΙΚΟΥ Νο 2

Στα Βιβλία Πράξεων Εφορευτικής Επιτροπής (ΠΡΑΚΤΙΚΟ Νο 2), αναφέρεται ο συνολικός αριθμός των εγγεγραμμένων εκλογέων στους εκλογικούς καταλόγους, ο αριθμός εκείνων που ψήφισαν, η ώρα λήξης της ψηφοφορίας, καθώς και ο λόγος τυχόν παράτασής της (άρθρο 89 παρ.2 και 3 του π.δ. 26/2012).

Επισημαίνεται ότι τηρούνται δύο (2) Βιβλία Πράξεων Εφορευτικής Επιτροπής: α) Βιβλίο Πράξεων Εφορευτικής Επιτροπής Δημοτικών Εκλογών 2023 και β) Βιβλίο Πράξεων Εφορευτικής Επιτροπής Περιφερειακών Εκλογών 2023.

Άνοιγμα κάλπης και μέτρηση φακέλων

Ο πρόεδρος της επιτροπής ή αυτός που διευθύνει τα έργα της, παρουσία των υποψηφίων ή των αντιπροσώπων των συνδυασμών, ορίζει τα καθήκοντα κάθε μέλους της επιτροπής. Ανοίγεται η κάλπη και μετρούνται οι φάκελοι, χωρίς να ανοιχτούν. Το αποτέλεσμα της μέτρησης αναγράφεται ολογράφως στο Βιβλίο Πράξεων Εφορευτικής Επιτροπής. Κατόπιν τοποθετούνται οι φάκελοι πάλι στην κάλπη.

Εάν από την μέτρηση προκύψει διαφορά μεταξύ του αριθμού των φακέλων και των εκλογέων που ψήφισαν, επαναλαμβάνεται η μέτρηση.

Εάν και πάλι προκύψει διαφορά, δεν λαμβάνονται υπόψη και δεν καταμετρώνται οι φάκελοι εκείνοι που δεν έχουν τη σφραγίδα της εφορευτικής επιτροπής. Εφόσον ο αριθμός των ασφράγιστων ξεπερνάει τον αριθμό των φακέλων που πλεονάζουν, τότε αφαιρούνται στην τύχη και καταστρέφονται τόσοι φάκελοι ασφράγιστοι όσοι είναι οι πλεονάζοντες.

Εάν και πάλι ύστερα από την καταστροφή των ασφράγιστων φακέλων υπάρχουν πλεονάζοντες, τότε όλοι οι σφραγισμένοι φάκελοι ξαναρίχνονται στην κάλπη και αφαιρούνται στην τύχη τόσοι, όσοι είναι οι πλεονάζοντες. Οι φάκελοι που αφαιρούνται, ανοίγονται και σημειώνεται στο Βιβλίο Πράξεων Εφορευτικής Επιτροπής το περιεχόμενο των ψηφοδελτίων που βρίσκονται μέσα σε αυτούς, χωρίς όμως να υπολογίζονται στη διαλογή.

Η εφορευτική επιτροπή υποχρεούται, σε κάθε περίπτωση, να διατυπώσει στα πρακτικά τη γνώμη της για την αιτία της ύπαρξης πλεοναζόντων φακέλων (άρθρο 90 παρ. 3 έως 6 του π.δ. 26/2012).

Διαλογή ψήφων - ΒΙΒΛΙΑ ΔΙΑΛΟΓΗΣ ΨΗΦΩΝ

Μετά την καταμέτρηση των φακέλων, αρχίζει η αποσφράγιση τους και η διαλογή των ψήφων, σύμφωνα με τα άρθρα 91, 92 και 93 του π.δ. 26/2012. Ο πρόεδρος της εφορευτικής επιτροπής ή αυτός που διευθύνει τα έργα της παίρνει από την κάλπη έναν - έναν φάκελο, τον αποσφραγίζει και, αφού εξακριβώσει την εγκυρότητα του ψηφοδέλιου, τον επιδεικνύει σε όποιον από τους παριστάμενους το ζητήσει, διαβάζοντας το περιεχόμενό του, ώστε να ακούγεται από όλους.

Κάθε έγκυρο ψηφοδέλτιο αριθμείται κατά τη σειρά εξαγωγής του από την κάλπη. Ο πρόεδρος της εφορευτικής επιτροπής θέτει τη μονογραφή του στο κάθε έγκυρο ψηφοδέλτιο, καθώς και δίπλα από κάθε σταυρό προτίμησης, ενώ αναγράφει ολογράφως το συνολικό αριθμό των σταυρών προτίμησης. **Η μονογραφή των σταυρών προτίμησης και η αναγραφή του αριθμού τους είναι υποχρεωτική.** Σε περίπτωση που ο πρόεδρος της επιτροπής δεν έχει θέσει τη μονογραφή του στο ψηφοδέλτιο παραπλεύρως του σταυρού προτίμησης και δεν έχει αναγράψει στο ψηφοδέλτιο ολογράφως το συνολικό αριθμό σταυρών προτίμησης, το ψηφοδέλτιο προσμετράται απλώς υπέρ του συνδυασμού, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη σταυρός προτίμησης (άρθρο 72 παρ.10 του π.δ. 26/2012).

Στην περίπτωση που το ψηφοδέλτιο δεν φέρει σταυρό προτίμησης, αυτό θεωρείται έγκυρο και, προς αποφυγή της δυνατότητας προσθήκης σταυρού εκ των υστέρων, **ο δικαστικός αντιπρόσωπος θα πρέπει να αναγράψει «κανένας σταυρός» και να το μονογράψει.**

Η εφορευτική επιτροπή τηρεί Βιβλία Διαλογής Ψήφων υπέρ των συνδυασμών για τις δημοτικές εκλογές και για τις περιφερειακές εκλογές. Στα βιβλία αυτά τηρούνται και συμπληρώνονται οι Πίνακες διαλογής ψήφων προτίμησης υπέρ συνδυασμών και υπέρ υποψηφίων.

Ο αριθμός κάθε ψηφοδέλιου σημειώνεται σε όλους τους πίνακες διαλογής ψήφων.

Στον Πίνακα διαλογής ψήφων προτίμησης υπέρ συνδυασμών, στη στήλη «Συνδυασμοί» γράφονται κατά σειρά οι ανακηρυχθέντες συνδυασμοί και στη διπλανή στήλη «Αριθμοί ψηφοδελτίων κατά σειρά εξαγωγής από την κάλπη», για κάθε συνδυασμό, σε κάθε τετραγωνίδιο της γραμμής του πίνακα διαλογής

σημειώνονται κατά σειρά οι αριθμοί των έγκυρων ψηφοδελτίων υπέρ του συνδυασμού, σύμφωνα με την αρίθμηση που δόθηκε από τον πρόεδρο της επιτροπής.

Στον Πίνακα διαλογής ψήφων προτίμησης υπέρ υποψηφίων, στη στήλη «Υποψήφιοι» γράφονται τα ονόματα των υποψηφίων και στα κελιά της διπλανής στήλης «Αριθμοί ψηφοδελτίων κατά σειρά εξαγωγής από την κάλπη» σημειώνονται οι αριθμοί των ψηφοδελτίων στα οποία έχουν τεθεί έγκυροι σταυροί προτίμησης, σύμφωνα με όσα ορίζονται στις παρ. 7 και 9 του άρθρου 72 του π.δ. 26/2012 (άρθρο 91 παρ. 1, περ. γ' του π.δ. 26/2012).

Σημειώνεται ότι στα Βιβλία Διαλογής Ψήφων των δημοτικών εκλογών υπάρχουν τρεις (3) Πίνακες διαλογής ψήφων προτίμησης: α) υπέρ των συνδυασμών, β) υπέρ των υποψηφίων δημοτικών συμβούλων και γ) υπέρ των προέδρων κοινοτήτων και συμβούλων δημοτικών κοινοτήτων. Ο πίνακας γ) συμπληρώνεται μόνο από τις εφορευτικές επιτροπές που διεξάγουν την ψηφοφορία σε εκλογικά τμήματα, στα οποία τα ψηφοδέλτια των συνδυασμών συμπεριλαμβάνουν υποψήφιους για την ανάδειξη των αρχών των δημοτικών κοινοτήτων.

Τα άκυρα και τα λευκά ψηφοδέλτια δεν αριθμούνται ούτε αναγράφονται στους πίνακες διαλογής, μονογράφονται όμως και αυτά από τον πρόεδρο της εφορευτικής επιτροπής και αναγράφονται στην πράξη που συντάσσεται μετά το τέλος της διαλογής των ψήφων.

Επισημαίνεται, τέλος, **ότι τα λευκά ψηφοδέλτια δεν προσμετρώνται στα έγκυρα** (άρθρο 98 παρ. 8 του π.δ. 26/2012).

ΠΡΟΣΟΧΗ: Στα «ΒΙΒΛΙΑ ΔΙΑΛΟΓΗΣ ΨΗΦΩΝ - ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ 2023» από τη σελίδα 3 έως και τη σελίδα 112 του **ΠΙΝΑΚΑ ΔΙΑΛΟΓΗΣ ΨΗΦΩΝ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ** (μετά τη σελίδα 32 του ΒΙΒΛΙΟΥ ΔΙΑΛΟΓΗΣ ΨΗΦΩΝ), στην επικεφαλίδα της δεύτερης (2ης) στήλης του Πίνακα υπάρχει λεκτικό σφάλμα. Αντί του λεκτικού «Συνδυασμοί» νοείται το λεκτικό «Υποψήφιοι».

Εγκυρότητα - Ακυρότητα ψηφοδελτίων

Από τις σχετικές συνταγματικές διατάξεις και ρυθμίσεις της εκλογικής νομοθεσίας, αλλά και από τη νομολογία του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου, συνάγεται ότι κατά την κρίση των ενστάσεων κατά του κύρους των ψηφοδελτίων, επιβάλλεται η αποφυγή κάθε υπερβολής.

Συγκεκριμένα, οι διατάξεις που προβλέπουν ακυρότητα των ψηφοδελτίων κατά την ψηφοφορία πρέπει να εφαρμόζονται, μόνο στις περιπτώσεις εκείνες, όπου σαφώς προκύπτουν ελαττώματα που βάσιμα μπορεί να θεωρηθεί ότι οδηγούν στην παραβίαση του απορρήτου της ψηφοφορίας.

Σύμφωνα με το π.δ. 26/2012 και τις διατάξεις του ν. 4804/2021, ακυρότητα των ψηφοδελτίων υπάρχει:

- Σε περίπτωση που το ψηφοδέλτιο δεν είναι έντυπο, έστω και μερικά (άρθρο 70 παρ. 3 του π.δ. 26/2012),
- Σε περίπτωση αλλοίωσης του περιεχομένου του ψηφοδελτίου (άρθρο 73 παρ. 1 του π.δ. 26/2012),
- Σε περίπτωση που σημειωθούν λέξεις, φράσεις, υπογραμμίσεις, στίγματα ή άλλα σημεία σε οποιαδήποτε πλευρά του ψηφοδελτίου (άρθρο 73 παρ. 2 του π.δ. 26/2012) ή έχει σημειωθεί σταυρός προτίμησης με χρώμα διαφορετικό από αυτό που ορίζεται στα άρθρα 22 και 55 του ν. 4804/2021,
- Σε περίπτωση λευκού ψηφοδελτίου με διαγραφές, εγγραφές ή διορθώσεις, που καθιστούν αμφίβολο το περιεχόμενό του (άρθρο 74 παρ. 6 του π.δ. 26/2012).
- Αν λευκό ψηφοδέλτιο δεν έχει την σφραγίδα της εφορευτικής επιτροπής, την ημερομηνία της εκλογής και τη μονογραφή του οικείου δικαστικού αντιπροσώπου, στην περίπτωση της κατ' εξαίρεση συνέχισης της ψηφοφορίας με λευκά ψηφοδέλτια (άρθρο 74 παρ. 7 του π.δ. 26/2012).
- Σε περίπτωση που ο φάκελος φέρει σημειωμένα στίγματα, σημεία ή λέξεις, τα οποία θα κριθούν σαν διακριτικά γνωρίσματα, που ολοφάνερα παραβιάζουν το απόρρητο της ψηφοφορίας και, συνεπώς επάγονται την ακυρότητα του ψηφοδελτίου που περιέχει ο φάκελος (άρθρο 75 παρ. 4 του π.δ. 26/2012).

Εκτός από την ακυρότητα των ανωτέρω άρθρων, το ψηφοδέλτιο είναι άκυρο και στις ακόλουθες περιπτώσεις που ορίζονται περιοριστικά, δηλαδή εάν:

α) εκτυπώθηκε σε χαρτί που ολοφάνερα διαφέρει στο χρώμα από αυτό που ορίζεται στα άρθρα 20 και 54 του ν. 4804/2021,

β) έχει σχήμα, διαστάσεις ή μορφή που διαφέρουν φανερά από τα οριζόμενα στα άρθρα 20 και 54 του ν. 4804/2021 και τις αποφάσεις 71015/2908.2023 (Β' 5244) και 65078/02.08.2023 (Β' 4880) του Υπουργού Εσωτερικών,

γ) βρεθεί στον ίδιο φάκελο μαζί με ένα ή περισσότερα άλλα έγκυρα ή άκυρα ψηφοδέλτια του ίδιου ή άλλου συνδυασμού ή με λευκό ή λευκά ψηφοδέλτια,

δ) βρεθεί σε φάκελο που δεν πληροί τους όρους των αποφάσεων 69431/22.08.2023 (Β' 5165) και 74188/11.09.2023 (Β' 5403) του Υπουργού Εσωτερικών, περί καθορισμού διαστάσεων και ειδικού έντυπου γνωρίσματος των εκλογικών φακέλων που χρησιμοποιούνται κατά την ψηφοφορία.

Για τις δημοτικές εκλογές, το νομοθετικό πλαίσιο δεν ορίζει ως άκυρο το ψηφοδέλτιο συνδυασμού που συμμετέχει στις εκλογές του οικείου δήμου και είναι ψηφοδέλτιο άλλης δημοτικής κοινότητας από αυτή που ανήκει το εκλογικό τμήμα. Επομένως, στην περίπτωση αυτή θεωρείται έγκυρο ως προς το συνδυασμό και τους υποψήφιους δημοτικούς συμβούλους και δεν λαμβάνονται υπόψη σταυροί προτίμησης των υποψηφίων συμβούλων δημοτικών κοινοτήτων ή των υποψηφίων προέδρων δημοτικής κοινότητας.

Ειδικά για τις περιφερειακές εκλογές, το ψηφοδέλτιο είναι άκυρο και εάν χρησιμοποιηθεί σε εκλογικό τμήμα άλλης εκλογικής περιφέρειας κι όχι αυτής που αναγράφεται πάνω σε αυτό.

Επιπλέον, κρίνεται χρήσιμο να διευκρινιστεί ότι δεν αποτελούν, κατά κανόνα, λόγο ακύρωσης από τις εφορευτικές επιτροπές ήσσονος σημασίας διαφορές των ψηφοδελτίων, οι οποίες ενδέχεται να οφείλονται σε:

- συνήθεις τυπογραφικές αβλεψίες,
- ασήμαντες αποκλίσεις από τις οριζόμενες διαστάσεις (στις οποίες η σχετική απόφαση αναφέρεται με τη λέξη «περίπου»), αναπόφευκτες άλλωστε κατά την κοπή των φύλλων του χαρτιού,
- απλές παραλλαγές της απόχρωσης ή της ποιότητας του χαρτιού,
- ατέλειες στην κοπή των πλευρών, και
- στίγματα ή ξέσματα, που επέφερε η εκτύπωση του μεγάλου όγκου των ψηφοδελτίων.

17. Μετάδοση και διαβίβαση αποτελεσμάτων

Σύμφωνα με την απόφαση 67456/10.08.2023 (Β' 5059) του Υπουργού Εσωτερικών, κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 2 του άρθρου 94Α του π.δ. 26/2012, αμέσως μετά το πέρας της διαλογής, ο δικαστικός αντιπρόσωπος μεταδίδει τα αποτελέσματα των εκλογών στο Υπουργείο Εσωτερικών, αμελλητί.

Τα αποτελέσματα θα μεταδοθούν από όλα τα εκλογικά τμήματα απευθείας στο Υπουργείο Εσωτερικών, με χρήση των συσκευών ασφαλούς μετάδοσης

αποτελεσμάτων (SRT). Παράλληλα με την ανωτέρω διαδικασία τα αποτελέσματα θα αποστέλλονται σε έντυπη μορφή στους Δήμους και, μέσω των Δήμων, με τη χρήση του υποσυστήματος μετάδοσης εκλογικών αποτελεσμάτων του Συστήματος Ηλεκτρονικής Διακίνησης Εγγράφων ΙΡΙΔΑ 2.0, στις Περιφερειακές Ενότητες, οι οποίες θα τα μεταδίδουν στο Υπουργείο Εσωτερικών.

Επισημαίνεται ότι η μετάδοση αποτελεσμάτων σε έντυπη μορφή αφορά αποκλειστικά και μόνο στα αποτελέσματα υπέρ συνδυασμών.

Όπου αναφέρεται παρακάτω η φράση «Περιφερειακή Ενότητα», για το νομό Αττικής εννοείται η Περιφέρεια Αττικής.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

1. Ενέργειες δικαστικών αντιπρόσωπων

Τα αποτελέσματα καταχωρίζονται σε κάθε εκλογικό τμήμα από τον δικαστικό αντιπρόσωπο

- α) στα έντυπα μετάδοσης αποτελεσμάτων και
- β) στη συσκευή ασφαλούς μετάδοσης αποτελεσμάτων (SRT).

Η καταχώριση γίνεται ως εξής:

Ο δικαστικός αντιπρόσωπος καταχωρίζει το αποτέλεσμα υπέρ συνδυασμών στο τριπλότυπο έντυπο μετάδοσης αποτελεσμάτων. Ειδικότερα, καταχωρίζει:

α) το συνολικό αριθμό των εκλογέων που είναι εγγεγραμμένοι στο εκλογικό τμήμα (πλήθος εγγεγραμμένων Ελλήνων εκλογέων βασικού καταλόγου και τυχόν εγγεγραμμένοι σε ειδικό εκλογικό κατάλογο υπηκόων άλλων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης).

- β) το συνολικό αριθμό των εκλογέων που ψήφισαν
- γ) τον αριθμό των ψηφοδελτίων που αναγνωρίστηκαν ως έγκυρα
- δ) τον αριθμό των άκυρων ψηφοδελτίων
- ε) τον αριθμό των λευκών ψηφοδελτίων και
- στ) τον αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβαν κάθε συνδυασμός.

Στη συνέχεια, αφού καταχωρίσει το αποτέλεσμα στη συσκευή ασφαλούς μετάδοσης αποτελεσμάτων (SRT) το μεταδίδει στο Υπουργείο Εσωτερικών. Εάν διαπιστωθεί κατά την καταχώριση στη συσκευή ασφαλούς μετάδοσης αποτελεσμάτων (SRT) οποιοδήποτε λάθος, θα πρέπει να διορθωθεί το τριπλότυπο έντυπο μετάδοσης.

Κατόπιν, ο δικαστικός αντιπρόσωπος παραδίδει στον εξουσιοδοτημένο υπάλληλο του δήμου (αγγελιοφόρο) το ένα αντίγραφο του εντύπου μετάδοσης αποτελεσμάτων

υπέρ συνδυασμών.

Το πρωτότυπο έντυπο αποτελεσμάτων υπέρ συνδυασμών παραδίδεται στο οικείο Πρωτοδικείο μέσα στον εκλογικό σάκο.

Στη συνέχεια ο δικαστικός αντιπρόσωπος καταχωρίζει τα αποτελέσματα υπέρ υποψηφίων (δημοτικών/ περιφερειακών συμβούλων) στη συσκευή ασφαλούς μετάδοσης αποτελεσμάτων (SRT) και τα μεταδίδει σύμφωνα με τις οδηγίες χρήσης της συσκευής.

2. Εξαγωγή αποτελέσματος – σειρά με την οποία καταχωρίζονται και μεταδίδονται τα αποτελέσματα

Η εξαγωγή και η μετάδοση των αποτελεσμάτων της ψηφοφορίας σε όλους τους Δήμους της χώρας, από τις εφορευτικές επιτροπές, ενεργείται κατά τα ακόλουθα:

- Οι εφορευτικές επιτροπές των εκλογικών τμημάτων που η αρίθμησή τους λήγει σε **0, 2, 4, 6 και 8** μεταδίδουν πρώτα τα αποτελέσματα των περιφερειακών εκλογών. Ακολουθεί η μετάδοση των αποτελεσμάτων των δημοτικών εκλογών.

Επομένως, σε όλα τα ανωτέρω εκλογικά τμήματα ανοίγεται πρώτα η κάλπη που περιέχει τα ψηφοδέλτια των περιφερειακών εκλογών, ενώ οι κάλπες με τα ψηφοδέλτια των δημοτικών εκλογών παραμένουν σφραγισμένες, με ευθύνη της εφορευτικής επιτροπής, μέχρι να ολοκληρωθεί η διαδικασία διαλογής, καταμέτρησης και καταχώρισης των αποτελεσμάτων της ψηφοφορίας στα έντυπα μετάδοσης αποτελεσμάτων και στη συσκευή ασφαλούς μετάδοσης αποτελεσμάτων (SRT) συνδυασμών και υποψηφίων για τις περιφερειακές εκλογές. Αφού ολοκληρωθεί η μετάδοση του αποτελέσματος από τη συσκευή ασφαλούς μετάδοσης αποτελεσμάτων (SRT), η διαδικασία επαναλαμβάνεται, χωρίς καμία ενδιάμεση παύση, για τις δημοτικές εκλογές.

- Οι εφορευτικές επιτροπές των εκλογικών τμημάτων που η αρίθμησή τους λήγει σε **1, 3, 5, 7 και 9** μεταδίδουν πρώτα τα αποτελέσματα των δημοτικών εκλογών. Ακολουθεί η μετάδοση των αποτελεσμάτων των περιφερειακών εκλογών.

Επομένως, σε όλα τα ανωτέρω εκλογικά τμήματα ανοίγεται πρώτα η κάλπη που περιέχει τα ψηφοδέλτια των δημοτικών εκλογών, ενώ οι κάλπες με τα

ψηφοδέλτια των περιφερειακών εκλογών παραμένουν σφραγισμένες, με ευθύνη της εφορευτικής επιτροπής, μέχρι να ολοκληρωθεί η διαδικασία διαλογής, καταμέτρησης και καταχώρισης των αποτελεσμάτων της ψηφοφορίας στα έντυπα μετάδοσης αποτελεσμάτων και στη συσκευή ασφαλούς μετάδοσης αποτελεσμάτων (SRT) υπέρ συνδυασμών και υποψηφίων για τις δημοτικές εκλογές. Αφού ολοκληρωθεί η μετάδοση του αποτελέσματος από τη συσκευή ασφαλούς μετάδοσης αποτελεσμάτων (SRT), η διαδικασία επαναλαμβάνεται, χωρίς καμία ενδιάμεση παύση, για τις περιφερειακές εκλογές.

ΠΡΟΤΥΠΩΜΕΝΑ ΕΝΤΥΠΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΥΠΕΡ ΣΥΝΔΥΑΣΜΩΝ

Τα έντυπα μετάδοσης αποτελεσμάτων είναι καρμπονιζέ και κατάλληλα συμπληρωμένα (προτυπωμένα) με τα ονόματα των περιφερειακών και δημοτικών συνδυασμών. Το κάθε έντυπο, αφού συμπληρωθεί, υπογράφεται από τον πρόεδρο της εφορευτικής επιτροπής, θέτοντας και ολογράφως το ονοματεπώνυμό του και σφραγίζεται με τη σφραγίδα της εφορευτικής επιτροπής.

Τα ανωτέρω προτυπωμένα έντυπα αποστέλλονται από το Υπουργείο Εσωτερικών στις Περιφερειακές Ενότητες, προκειμένου, να εφοδιαστούν οι εφορευτικές επιτροπές όλων των εκλογικών τμημάτων και όλοι οι Δήμοι του νομού τους με φροντίδα του οικείου Αντιπεριφερειάρχη.

Τα έντυπα για την καταχώριση των αποτελεσμάτων, τα οποία φέρουν ειδική ένδειξη για κάθε εκλογή, περιλαμβάνουν τις ακόλουθες αναφορές, οι οποίες πρέπει να συμπληρωθούν από τον αντιπρόσωπο της δικαστικής αρχής κάθε εκλογικού τμήματος:

- Εκλογική Περιφέρεια .....
- Δήμος .....
- Εκλογικό Τμήμα .....
- Αριθμός εγγεγραμμένων εκλογέων στο τμήμα .....
- Αριθμός εκλογέων που ψήφισαν .....
- Αριθμός Άκυρων ..... Λευκών ..... και
σύνολο άκυρων και λευκών ψηφοδελτίων .....
- Αριθμός έγκυρων ψηφοδελτίων.....
- Αριθμός των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβε κάθε συνδυασμός

ΜΕΤΑΔΟΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Τα πληροφοριακά δεδομένα (αποτελέσματα ψηφοφορίας) των προτυπωμένων εντύπων αποτελεσμάτων υπέρ συνδυασμών, αμέσως μόλις περιέλθουν στην Περιφερειακή Ενότητα της έδρας του νομού, καταχωρίζονται από εξουσιοδοτημένο υπάλληλο στο κλειστό και αφιερωμένο πληροφοριακό υποσύστημα μετάδοσης εκλογικών αποτελεσμάτων «ΙΡΙΔΑ 2.0», σε ειδική προς τούτο φόρμα. Κατά την καταχώριση των δεδομένων πραγματοποιούνται αυτοματοποιημένοι έλεγχοι πληρότητας και ορθότητας της καταχωριζόμενης πληροφορίας (έλεγχοι για καταχώριση ψήφων υπέρ συνδυασμών που δεν κατέρχονται στην εκλογική περιφέρεια, έλεγχοι αθροισμάτων - ψηφίσαντες, άκυρα και λευκά, άθροισμα συνδυασμών). Εάν κατά την καταχώριση προκύπτουν σφάλματα τα οποία εντοπίζονται κατά τον αυτόματο έλεγχο, τότε το σύστημα δεν επιτρέπει την ολοκλήρωση της εγγραφής, παρά μόνο εφόσον αυτά διορθωθούν από τον χρήστη. Με την ολοκλήρωση της καταχώρισης, το εκλογικό αποτέλεσμα αποστέλλεται στο Υπουργείο Εσωτερικών, όπου παραλαμβάνεται μέσω του κλειστού και αφιερωμένου πληροφοριακού συστήματος «ΙΡΙΔΑ 2.0» από αρμόδιο, για την παραλαβή εκλογικών αποτελεσμάτων από το συγκεκριμένο εκλογικό τμήμα, υπάλληλο, ο οποίος αφού πραγματοποιήσει τους προβλεπόμενους ελέγχους, εκτυπώνει τη φόρμα αποτελεσμάτων και την προωθεί στον Ανάδοχο για τις δικές του ενέργειες.

Τηλεφωνική επικοινωνία μεταξύ Περιφέρειας και Υπουργείου πραγματοποιείται μόνο στις εξής περιπτώσεις:

α) Για οποιοδήποτε τεχνικό λόγο είναι αδύνατη η αποστολή αποτελέσματος μέσω Υποσυστήματος Μετάδοσης Εκλογικών Αποτελεσμάτων.

Ενέργεια: Ο υπάλληλος της Περιφέρειας επικοινωνεί τηλεφωνικά με τον αντίστοιχο αρμόδιο υπάλληλο στο υπουργείο Εσωτερικών αναφέρει το γεγονός και λαμβάνει σχετικές οδηγίες.

β) Ο υπάλληλος του Υπουργείου διαπιστώνει σφάλμα στο αποτέλεσμα, το οποίο δεν έχει διαπιστωθεί από τους ελέγχους στην Περιφέρεια.

Ενέργεια: Ο υπάλληλος του Υπουργείου ενημερώνει τον αντίστοιχο αρμόδιο υπάλληλο στην Περιφέρεια για το λάθος, προκειμένου να πραγματοποιηθεί εντοπισμός και διόρθωση του λάθους και να αποσταλεί εκ νέου στο Υπουργείο.

γ) Το σύστημα διαπιστώνει σφάλματα κατά τη διαδικασία καταχώρισης των αποτελεσμάτων από τον εξουσιοδοτημένο χρήστη της Περιφερειακής Ενότητας, που δεν είναι δυνατό να εντοπιστούν ή/και να διορθωθούν.

Ενέργεια: Ο υπάλληλος της Περιφέρειας επικοινωνεί τηλεφωνικά με τον

αντίστοιχο αρμόδιο υπάλληλο στο υπουργείο Εσωτερικών και τον ενημερώνει για την αδυναμία εντοπισμού και διόρθωσης του αποτελέσματος, ώστε σε περίπτωση που δεν υφίσταται άλλη εκκρεμότητα μετάδοσης αποτελέσματος να αποδεσμεύεται ο υπάλληλος του Υπουργείου.

Οι αριθμοί κλήσης των τηλεφωνικών συνδέσεων του Υπουργείου Εσωτερικών καθώς και τα εκλογικά τμήματα, τα αποτελέσματα των οποίων θα μεταδίδονται από κάθε Περιφερειακή Ενότητα, θα σας γνωστοποιηθούν με νεότερο έγγραφο του Υπουργείου.

ΕΙΔΙΚΑ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

1. Συνεργεία υπαλλήλων σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα της έδρας του νομού

Για την ταχύτερη συγκέντρωση και μετάδοση των αποτελεσμάτων των αυτοδιοικητικών εκλογών της 8^{ης} και της 15^{ης} Οκτωβρίου 2023, σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα της έδρας του νομού πρέπει να υπάρχουν τα παρακάτω συνεργεία υπαλλήλων:

α) Συνεργείο τεχνικής υποστήριξης υποδομών πληροφορικής και επικοινωνιών

Για την ταχύτερη και ασφαλέστερη συγκέντρωση και μετάδοση των αποτελεσμάτων, πρέπει σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα της έδρας του νομού να υπάρχει - εκτός των άλλων - υποχρεωτικά Συνεργείο τεχνικής υποστήριξης υποδομών πληροφορικής και επικοινωνιών.

Το συνεργείο είναι υπεύθυνο για την τεχνική υποστήριξη των υποδομών πληροφορικής και επικοινωνιών των Περιφερειακών Ενοτήτων, προκειμένου να εξασφαλιστεί η άμεση αποκατάσταση οποιουδήποτε τεχνικού προβλήματος προκύψει, ώστε να μην εμποδιστεί η ομαλή ροή της μετάδοσης των εκλογικών αποτελεσμάτων. Στο συνεργείο συμμετέχουν υποχρεωτικά και τα ορισμένα μέλη του Δικτύου Διαχείρισης Περιστατικών Ασφάλειας του Εθνικού Εκλογικού Δικτύου της κάθε Περιφερειακής Ενότητας.

β) Συνεργείο λήψης και μετάδοσης αποτελεσμάτων

Το συνεργείο αναλαμβάνει τη λήψη των αποτελεσμάτων και την καταχώριση των δεδομένων του εντύπου του εκλογικού αποτελέσματος σε ειδική φόρμα του Υποσυστήματος Μετάδοσης Εκλογικών Αποτελεσμάτων, και εν συνεχεία την αποστολή στο Υπουργείο Εσωτερικών.

Στην περίπτωση που τα στοιχεία του αποτελέσματος περιέχουν λάθη και

απαιτείται να γίνει παραβολή με το πρακτικό Νο2, οι υπάλληλοι του συνεργείου ελέγχου και διόρθωσης αναλαμβάνουν τον έλεγχο και τη διόρθωσή τους.

γ) Συνεργείο ελέγχου, διόρθωσης και διακίνησης

Οι υπάλληλοι του συνεργείου ελέγχου, διόρθωσης και διακίνησης είναι εφοδιασμένοι με κατάλογο των εκλογικών τμημάτων που έχει αναλάβει κάθε συνεργείο μετάδοσης. Στην περίπτωση που τα στοιχεία ενός αποτελέσματος περιέχουν λάθη και απαιτείται να γίνει παραβολή με το πρακτικό Νο2, οι υπάλληλοι του συνεργείου αναλαμβάνουν τον έλεγχο και τη διόρθωσή τους και την διακίνησή τους στο συνεργείο λήψης και μετάδοσης αποτελεσμάτων.

δ) Συνεργείο παραλαβής και ταξινόμησης πρακτικών Νο 2

Το συνεργείο παραλαμβάνει και ταξινομεί το πρακτικό Νο 2 που περιέχεται στα βιβλία πράξεων εφορευτικής επιτροπής, συνεργάζεται δε στενά με το συνεργείο διακίνησης.

Τα παραπάνω συνεργεία β, γ, και δ μπορεί να συγχωνεύονται κατά την κρίση αρμοδίου οργάνου της Περιφέρειας.

2. Υπάλληλοι Ο.Τ.Α. υπεύθυνοι για τη μεταφορά των αποτελεσμάτων

Κάθε Δήμαρχος θα ορίσει υπαλλήλους του Δήμου (διαπιστευμένοι αγγελιοφόροι), οι οποίοι την ημέρα των εκλογών θα τεθούν στη διάθεση των δικαστικών αντιπροσώπων, ως υπεύθυνοι για τη μεταφορά των αποτελεσμάτων συγκεκριμένου εκλογικού τμήματος στον οικείο Δήμο/Δημοτική Ενότητα.

Οι ίδιοι υπάλληλοι είναι υπεύθυνοι και για τη μεταφορά στον οικείο Δήμο του Πρακτικού Νο 2.

Επισημαίνεται ότι οι ορισθέντες υπάλληλοι των Δήμων (διαπιστευμένοι αγγελιαφόροι) οφείλουν να μεταφέρουν, χωρίς καμία καθυστέρηση και με το ταχύτερο δυνατό μέσο, τα αποτελέσματα στο Δήμο/Δημοτική Ενότητα.

Μετά τον ορισμό των αγγελιοφόρων, που θα γίνει με τη συνεργασία Περιφερειακών Ενοτήτων και Δήμων, πρέπει οι Δήμαρχοι να γνωστοποιήσουν τα ονόματα και το εκλογικό τμήμα στο οποίο διατίθεται ο καθένας υπάλληλος τους, στις Περιφερειακές Ενότητες. Ακολούθως, οι Περιφερειακές Ενότητες θα γνωστοποιήσουν στους δικαστικούς αντιπροσώπους με ειδικό έγγραφο, που θα σταλεί μαζί με το εκλογικό υλικό σε κάθε εκλογικό τμήμα, τα στοιχεία των υπαλλήλων αυτών.

Όπου υπάρχει αδυναμία κάλυψης με υπαλλήλους των Δήμων, πρέπει να γίνει επικοινωνία της δημοτικής αρχής με την αρμόδια αστυνομική αρχή, ώστε να

καλυφθούν όλα τα εκλογικά τμήματα του νομού.

3. Λειτουργία καταστημάτων Δήμων

Σε κάθε Δήμο θα υπάρχει υπάλληλος, ο οποίος θα αναλάβει χρέη συντονιστή των υπαλλήλων για τη μεταφορά των αποτελεσμάτων και χρέη επαφής με την Περιφερειακή Ενότητα της έδρας του νομού.

Τα καταστήματα των Δήμων θα παραμείνουν ανοιχτά έως και την ολοκλήρωση της μετάδοσης των αποτελεσμάτων από όλα τα εκλογικά τμήματα της περιοχής τους.

Για τον καλύτερο συντονισμό και έλεγχο της ροής των αποτελεσμάτων, πρέπει να ληφθεί ιδιαίτερη μέριμνα, ώστε σε κάθε κτίριο που στεγάζει εκλογικά τμήματα να υπάρχει τηλέφωνο, με το οποίο να είναι δυνατή η επικοινωνία του Δήμου και της Περιφερειακής Ενότητας της έδρας του νομού με τους δικαστικούς αντιπροσώπους, μετά το κλείσιμο της κάλπης.

Για τη διευκόλυνση της επικοινωνίας, πρέπει να ορισθεί υπάλληλος που θα απαντά στο συγκεκριμένο τηλέφωνο, κατά τις παραπάνω ώρες, δηλαδή από το κλείσιμο της κάλπης έως την ολοκλήρωση της μετάδοσης των αποτελεσμάτων από όλα τα εκλογικά τμήματα του κτιρίου.

4. Συσκέψεις Περιφερειακής Ενότητας έδρας νομού – Δήμων

Για την υλοποίηση των ανωτέρω, καθώς επίσης για την αντιμετώπιση όλων των πιθανών προβλημάτων, πρέπει άμεσα να γίνει σύσκεψη των Περιφερειακών Ενοτήτων με τους Δήμους της περιοχής τους. Με την κινητοποίηση όλων των φορέων που λαμβάνουν μέρος στην εκλογική διαδικασία, επιδιώκεται η άρτια και αποτελεσματική διοργάνωση της όλης διαδικασίας.

5. Δοκιμή μετάδοσης

Σε εύλογο χρονικό διάστημα πριν από τις εκλογές θα πραγματοποιηθούν δοκιμές μετάδοσης εκλογικών αποτελεσμάτων, από τους Δήμους προς τις Περιφερειακές Ενότητες και το Υπουργείο Εσωτερικών και από τις Περιφερειακές Ενότητες στο Υπουργείο Εσωτερικών, προκειμένου να διαπιστωθεί η λειτουργία του Εθνικού Δικτύου Εκλογών, όσο και αυτή των υποδομών. Για το λόγο αυτό πρέπει να υπάρξει σχετική συνεργασία με όλους τους Δήμους της κάθε Περιφερειακής Ενότητας.

Οι αρμόδιες υπηρεσίες που υποστηρίζουν το Δίκτυο Δημοσίου Τομέα «ΣΥΖΕΥΞΙΣ», θα βρίσκονται σε αυξημένη ετοιμότητα, προκειμένου να αντιμετωπίσουν προβλήματα που ίσως προκύψουν.

Σε ενδεχόμενο εμφάνισης οποιουδήποτε προβλήματος στο Εθνικό Τηλεπικοινωνιακό Δίκτυο ή στις Υποδομές Πληροφορικής και Επικοινωνιών των Φορέων σας, το οποίο

εμποδίζει τη μετάδοση του εκλογικού αποτελέσματος και το οποίο δεν μπορεί να λυθεί με ίδια μέσα, παρακαλούμε αφού προβείτε στις απαραίτητες ενέργειες για την αποκατάσταση του (π.χ. αποστολή αιτήματος στο Δίκτυο Δημοσίου Τομέα «ΣΥΖΕΥΞΙΣ») να επικοινωνείτε άμεσα με τους Συντονιστές του Εθνικού Εκλογικού Δικτύου του Υπουργείου Εσωτερικών (Τμήμα Κυβερνοασφάλειας της Διεύθυνσης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Εσωτερικών τηλεφωνικό κέντρο 213 136 1999 – email: cybersecurity@ypes.gr), προκειμένου να υπάρχει συντονισμός των αρμόδιων υπηρεσιών, για την άμεση αντιμετώπιση του ζητήματος.

Σας ενημερώνουμε ότι το Τμήμα Κυβερνοασφάλειας της Διεύθυνσης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης έχει διαθεσιμότητα 24Χ7.

6. Επικοινωνία με τους Δήμους

Το βράδυ των εκλογών, η Περιφερειακή Ενότητα της έδρας του νομού θα επικοινωνεί με συγκεκριμένο υπάλληλο – συντονιστή του κάθε Δήμου, ώστε να ενημερώνεται και να επιλύονται τυχόν προβλήματα.

Οι εκπρόσωποι των Δήμων και των Περιφερειακών Ενοτήτων στο Δίκτυο Διαχείρισης Περιστατικών Ασφάλειας του Εθνικού Δικτύου Εκλογών (τηλεφωνικό κέντρο 213 136 1999 – email: cybersecurity@ypes.gr) θα επικοινωνούν με τους Συντονιστές του Εθνικού Εκλογικού Δικτύου και θα αναφέρουν οποιοδήποτε τεχνικό πρόβλημα ή περιστατικό ασφάλειας εμποδίζει την ομαλή μετάδοση των εκλογικών αποτελεσμάτων.

Οι Αντιπεριφερειάρχες της έδρας κάθε νομού ασκούν άμεση και στενή εποπτεία στη λήψη των αποτελεσμάτων και την άμεση μετάδοσή τους από τις Περιφερειακές Ενώτητες της έδρας του νομού στο Υπουργείο Εσωτερικών και παρέχουν οδηγίες στους Δήμους της περιφέρειάς τους σχετικά με τα θέματα που τους αφορούν.

7. Μετάδοση στο Υπουργείο Εσωτερικών κατά προτεραιότητα

Καθίσταται σαφές ότι, αμέσως μετά την εξαγωγή των αποτελεσμάτων από τα εκλογικά τμήματα, αυτά μεταδίδονται αμελλητί στο Υπουργείο Εσωτερικών (με τη διαδικασία των ενοτήτων Β, και Γ) και σε κάθε περίπτωση έπεται τυχόν προώθησή τους σε τοπικά ή ευρύτερης εμβέλειας τηλεοπτικά ή και διαδικτυακά μέσα ενημέρωσης. Η μετάδοση των αποτελεσμάτων, που είναι αποκλειστική ευθύνη των γραφείων των Περιφερειακών Ενοτήτων, σύμφωνα με την προβλεπόμενη διαδικασία, αποτελεί κατ' εξοχήν αρμοδιότητα του κεντρικού φορέα, που είναι το Υπουργείο Εσωτερικών.

Σχετικά με τη μετάδοση των εκλογικών αποτελεσμάτων, σύμφωνα με την υπ' αρ. 67456/10.08.2023 υπουργική απόφαση «Ρύθμιση λεπτομερειών για τη μετάδοση στο Υπουργείο Εσωτερικών των αποτελεσμάτων της αρχικής και της επαναληπτικής ψηφοφορίας (α' και β' γύρου) των εκλογών των περιφερειακών και δημοτικών αρχών της 8ης και 15ης Οκτωβρίου έτους 2023» (Β'3087), οι Περιφέρειες και οι Δήμοι μπορούν να λαμβάνουν τα αποτελέσματα υπέρ των περιφερειακών και των δημοτικών συνδυασμών, αντίστοιχα, από το Υπουργείο Εσωτερικών για ενημέρωση των ιστοσελίδων τους και γενικότερα των ενδιαφερομένων.

Εφιστούμε και πάλι την προσοχή των αρμόδιων φορέων για την ταχύτατη συγκέντρωση και διαβίβαση των αποτελεσμάτων στο Υπουργείο Εσωτερικών, απ' όπου θα γίνεται η πανελλαδική μετάδοσή τους για την ενημέρωση των πολιτών όλης της Χώρας.

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΑΠΟ ΤΑ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΑ ΣΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΤΩΝ ΠΙΝΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΥΠΕΡ ΣΥΝΔΥΑΣΜΩΝ

Τα Πρωτοδικεία της Χώρας, στα οποία κοινοποιείται η παρούσα, παρακαλούνται να αποστείλουν στη Διεύθυνση Εκλογών του Υπουργείου Εσωτερικών μετά την ανακήρυξη σε ψηφιακή μορφή τους πίνακες αποτελεσμάτων. Λεπτομερείς οδηγίες θα αποσταλούν με νεότερο έγγραφό μας.

Οι Περιφερειακές Ενότητες θα πρέπει να κοινοποιήσουν, μέσω των Δήμων, την παρούσα εγκύκλιο στις εφορευτικές επιτροπές των εκλογικών τμημάτων του νομού, για την εφαρμογή όσων διαλαμβάνονται σε αυτήν.

18. Παράδοση εκλογικών σάκων από τους αντιπροσώπους της δικαστικής αρχής

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας μετάδοσης του αποτελέσματος και συμπλήρωσης των βιβλίων ψηφοφορίας, το εκλογικό υλικό τοποθετείται στους εκλογικούς σάκους και οι εκλογικοί σάκοι σφραγίζονται από την εφορευτική επιτροπή. Οι αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής υποχρεούνται να παραδώσουν αυτοπροσώπως τους σφραγισμένους εκλογικούς σάκους στον Πρόεδρο του Πρωτοδικείου που εδρεύει στην πρωτεύουσα του νομού.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Στον Πρόεδρο του Πρωτοδικείου παραδίδουν επίσης,

διακριτά από τους σάκους, τη συσκευή ασφαλούς μετάδοσης αποτελεσμάτων (SRT), συσκευασμένη στο κουτί της.

Σε περίπτωση που η μετάβαση στην έδρα του Πρωτοδικείου είναι δυσχερής ή δαπανηρή, ο αντιπρόσωπος της δικαστικής αρχής πρέπει να παραδώσει τον παραπάνω εκλογικό σάκο στον Πρόεδρο του πλησιέστερου Πρωτοδικείου, ο οποίος με τη σειρά του οφείλει να τον αποστείλει αμέσως και με το ασφαλέστερο μέσο στον Πρόεδρο του αρμόδιου Πρωτοδικείου (άρθρο 94 παρ. 1 του π.δ. 26/2012).

Επίσης, η εφορευτική επιτροπή, στο πλαίσιο των καθηκόντων της και πριν από την αποχώρησή της από το εκλογικό κατάστημα, παραδίδει στο δήμαρχο τις κάλπες, αφού προηγουμένως τοποθετήσει μέσα σε αυτές, τα πλεονάζοντα εκλογικά είδη (άρθρο 93 παρ. 3 του π.δ.26/2012).

Ο δήμαρχος είναι στο εξής υπεύθυνος για τη φύλαξή τους.

19. Καθήκοντα των εφόρων αντιπροσώπων δικαστικής αρχής την επομένη των εκλογών

Την επομένη των εκλογών, οι έφοροι των αντιπροσώπων της δικαστικής αρχής υποχρεούνται να γνωστοποιήσουν απαραίτητως στο Υπουργείο Εσωτερικών εγγράφως:

α) Το ονοματεπώνυμο, την ιδιότητα και τη διεύθυνση κατοικίας των δικαστικών αντιπροσώπων, τακτικών ή αναπληρωματικών, που δεν παρουσιάστηκαν στα εκλογικά τμήματα, στα οποία διορίστηκαν.

β) Προκειμένου για τους αναπληρωματικούς δικαστικούς αντιπροσώπους που δεν χρησιμοποιήθηκαν, το ονοματεπώνυμο και την ιδιότητά τους, την ημέρα και ώρα που εμφανίστηκαν σε αυτούς και το λόγο της μη χρησιμοποίησής τους.

Τέλος, οι δικαστικοί αντιπρόσωποι και οι εφορευτικές επιτροπές παρακαλούνται να φροντίσουν για τη μέγιστη δυνατή διευκόλυνση των εκλογέων, την ορθή τήρηση των νόμιμων διαδικασιών και την επιτυχή διεξαγωγή των εκλογών.

Παρακαλούμε για την αποστολή της παρούσας στους δήμους καθώς και στις εφορευτικές επιτροπές όλων των εκλογικών τμημάτων, με μέριμνα των οικείων Αντιπεριφερειάρχων.

**Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ**

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΛΙΒΑΝΙΟΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ:

1. Προεδρία Δημοκρατίας
Γραφείο Διοικητικών Υποθέσεων
2. Προεδρία της Κυβέρνηση
Γενική Γραμματεία του Πρωθυπουργού
3. Βουλή των Ελλήνων
Διεύθυνση Διοικητικού
4. Όλα τα Υπουργεία
Διευθύνσεις Διοικητικού
5. Εθνικό Τυπογραφείο
(παρακαλούμενο για εκτύπωση και βιβλιοδεσία)
6. Γενικά Επιτελεία: Εθνικής Άμυνας, Στρατού, Ναυτικού και Αεροπορίας
Διευθύνσεις Προσωπικού
7. Αρχηγεία Ελληνικής Αστυνομίας, Λιμενικού Σώματος και Πυροσβεστικού Σώματος
Διευθύνσεις Διοικητικού
8. Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο
9. Άρειος Πάγος
10. Εισαγγελία Αρείου Πάγου
11. Συμβούλιο της Επικρατείας
12. Ελεγκτικό Συνέδριο
13. Γραμματείες Αποκεντρωμένων Διοικήσεων
14. Περιφερειάρχες
15. Αντιπεριφερειάρχες περιφερειακής ενότητας έδρας νομών
16. Περιφερειακές ενότητες έδρας νομών
17. Δικηγορικούς συλλόγους της Χώρας
(μέσω οικείων Αντιπεριφερειάρχων)
18. Εφόρους δικαστικών αντιπροσώπων
(μέσω οικείων Αντιπεριφερειάρχων)
19. Εφορευτικές επιτροπές εκλογικών τμημάτων
(μέσω οικείων Αντιπεριφερειάρχων)
20. Δήμους της Χώρας (μέσω οικείων Αντιπεριφερειάρχων)
21. Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας (Κ.Ε.Δ.Ε.)

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

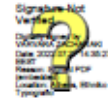
1. Γραφείο Υπουργού
2. Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού
3. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Εσωτερικών και Οργάνωσης
4. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Αυτοδιοίκησης και Αποκέντρωσης
5. Γραφείο Υπηρεσιακής Γραμματέως
6. Γενική Διεύθυνση Εσωτερικών και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης
7. Γενική Διεύθυνση Αποκέντρωσης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης
8. Διεύθυνση Οργάνωσης και Λειτουργίας Τοπικής Αυτοδιοίκησης

9. Διεύθυνση Εκλογών

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Προστασίας του Πολίτη, Δικαιοσύνης, Εσωτερικών, Υποδομών και Μεταφορών, Επικρατείας υπ' αρ. 4082/26.07.2022 «Ειδικότερα ζητήματα λειτουργίας της ειδικής ηλεκτρονικής εφαρμογής του άρθρου 80 του ν. 4954/2022 (Α' 136).» (Β' 3982).

40757

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

27 Ιουλίου 2022

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 3982

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. 4082

Ειδικότερα ζητήματα λειτουργίας της ειδικής ηλεκτρονικής εφαρμογής του άρθρου 80 του ν. 4954/2022 (Α' 136).

**ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ - ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ -
ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ - ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ -
ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ - ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ**

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:
  - α) Του άρθρου 80 του ν. 4954/2022 «Συμπληρωματικά μέτρα για την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/788 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών και του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2019/1799 της Επιτροπής για τη θέσπιση τεχνικών προδιαγραφών για τα επιμέρους επιγραμμικά συστήματα συγκέντρωσης - Διατάξεις σχετικές με την εκλογική διαδικασία και τον έλεγχο εσόδων και δαπανών κομμάτων, συνασπισμών και υποψηφίων βουλευτών και αιρετών - Λοιπές επείγουσες διατάξεις» (Α' 136) και ιδίως της παρ. 10,
    - β) του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων - ΓΚΠΔ/General Data Protection Regulation - GDPR) (L 119),
      - γ) του ν. 4727/2020 «Ψηφιακή Διακυβέρνηση (Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024) - Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972) και άλλες διατάξεις» (Α' 184),
        - δ) του ν. 4624/2019 Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, μέτρα εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 του

Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 και άλλες διατάξεις (Α' 137),

ε) του άρθρου 47 του ν. 4623/2019 «Ρυθμίσεις του Υπουργείου Εσωτερικών, διατάξεις για την ψηφιακή διακυβέρνηση, συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις και άλλα επείγοντα ζητήματα» (Α' 134),

στ) του ν. 4557/2018 «Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2015/849/ΕΕ) και άλλες διατάξεις» (Α' 139),

ζ) του ν. 3783/2009 «Ταυτοποίηση των κατόχων και χρηστών εξοπλισμού και υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας και άλλες διατάξεις» (Α' 136),

η) του ν. 3446/2006 «Οργάνωση και λειτουργία αρχών ελέγχου κυκλοφορίας των οχημάτων - Ρυθμίσεις για τις επιβατικές μεταφορές και άλλες διατάξεις» (Α' 49),

θ) του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας (ν. 2696/1999 - Α' 47),

ι) του ν.δ. 127/1969 «Περί αποδεικτικής ισχύος των Αστυνομικών Ταυτοτήτων» (Α' 29),

ια) του π.δ. 68/2021 «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτριών Υπουργού και Υφυπουργών» (Α' 155),

ιβ) του π.δ. 6/2021 «Οργανισμός του Υπουργείου Δικαιοσύνης» (Α' 7),

ιγ) το π.δ. 2/2021 «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 2),

ιδ) του π.δ. 62/2020 «Διορισμός Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 155),

ιε) του π.δ. 40/2020 «Οργανισμός του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης» (Α' 85),

ιστ) του π.δ. 83/2019 «Διορισμός Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 121),

ιζ) του π.δ. 81/2019 «Σύσταση, συγχώνευση, μετονομασία και κατάργηση Υπουργείων και καθορισμός των αρμοδιοτήτων τους - Μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων» (Α' 119),

ιη) του π.δ. 86/2018 «Ανασύσταση του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και μετονομασία του σε Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη (Α' 159),

ιθ) του π.δ. 142/2017 «Οργανισμός Υπουργείου Οικονομικών» (Α' 181),

κ) του π.δ. 141/2017 «Οργανισμός Υπουργείου Εσωτερικών» (Α' 180),

κα) του π.δ. 123/2017 «Οργανισμός του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών» (Α' 151),

κβ) του π.δ. 178/2014 «Οργάνωση Υπηρεσιών Ελληνικής Αστυνομίας» (Α' 281),

κγ) του π.δ. 51/2012 «Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς την Οδηγία 2006/126/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ης Δεκεμβρίου 2006, όπως τροποποιήθηκε με τις Οδηγίες 2008/65/ΕΚ της Επιτροπής της 27ης Ιουνίου 2008, 2009/113/ΕΚ της Επιτροπής της 25ης Αυγούστου 2009 και 2011/94/ΕΕ της Επιτροπής της 28ης Νοεμβρίου 2011» (Α' 101) και κδ) του άρθρου 90 του Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα (π.δ. 63/2005, Α' 98), το οποίο διατηρήθηκε σε ισχύ με την παρ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019 (Α' 133).

2. Την υπό στοιχεία Υ70/30.10.2020 απόφαση του Πρωθυπουργού «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Αναπληρωτή Υπουργό Οικονομικών Θεόδωρο Σκυλακάκη» (Β' 4805).

3. Την υπό στοιχεία Υ6/9.7.2019 απόφαση του Πρωθυπουργού «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Υπουργό Επικρατείας» (Β' 2902).

4. Την υπό στοιχεία 80/18.7.2019 κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Υπουργό Προστασίας του Πολίτη, Ελευθέρου Οικονομού» (Β' 3058).

5. Την υπό στοιχεία 38428/29.10.2021 απόφαση του Υπουργού Επικρατείας «Κανόνες για την παροχή ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών» (Β' 5231).

6. Την υπό στοιχεία 6810/9.3.2021 απόφαση του Υπουργού Επικρατείας «Λειτουργία Εθνικού Μητρώου Επικοινωνίας (Ε.Μ.Επ.)» (Β' 988).

7. Την υπό στοιχεία 247/8.3.2021 κοινή απόφαση των Υπουργών Προστασίας του Πολίτη και Επικρατείας «Ηλεκτρονική υπηρεσία για τη δήλωση απώλειας του δελτίου αστυνομικής ταυτότητας στη θυρίδα της Ελληνικής Αστυνομίας, μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr- ΕΨΠ)» (Β' 968).

8. Την υπό στοιχεία 3981/25.12.2020 απόφαση του Υπουργού Επικρατείας «Παροχή υπηρεσίας Αυθεντικοποίησης Χρηστών OAuth 2.0 σε Πληροφοριακά Συστήματα Τρίτων Φορέων» (Β' 762).

9. Την υπό στοιχεία 29810/23.10.2020 απόφαση του Υπουργού Επικρατείας «Διαδικασία αυθεντικοποίησης υπαλλήλων του δημοσίου τομέα σε ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες» (Β' 4798).

10. Την υπό στοιχεία 118944/23.10.2019 απόφαση του Υπουργού Επικρατείας «Λειτουργία Κέντρου Διαλειτουργικότητας της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης» (Β' 3990).

11α. Την ανάγκη καθορισμού των ειδικότερων ζητημάτων λειτουργίας της ειδικής ηλεκτρονικής εφαρμογής του άρθρου 80 του ν. 4954/2022 (Α' 136) προς τον σκοπό της διευκόλυνσης των φυσικών προσώπων κατά τον έλεγχο ταυτότητας ή την ταυτοποίησή τους από τα νομιμοποιούμενα προς τούτο πρόσωπα.

11β. Την ανάγκη καθορισμού της μεθόδου αποστολής στην κινητή συσκευή του φυσικού προσώπου αριθμού

ασφαλείας που αποτελείται από τέσσερα (4), κατ' ελάχιστον, ψηφία ως τεχνικού μέτρου αυξημένης ασφαλείας για επαλήθευση της γνησιότητας και της εγκυρότητας του εγγράφου που τηρείται στην ειδική ηλεκτρονική εφαρμογή της παρούσας.

12. Την υπ' αρ. 30663/13.7.2022 εισήγηση δημοσιονομικών επιπτώσεων της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών και Διοικητικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, καθώς και το γεγονός ότι το εκτιμημένο κόστος για τη θέση σε παραγωγική λειτουργία της ειδικής ηλεκτρονικής εφαρμογής της παρούσας ανέρχεται στο ύψος των σαράντα πέντε χιλιάδων ευρώ (45.000 €) το οποίο θα καλυφθεί από τους τακτικούς προϋπολογισμούς της Ε.Δ.Υ.Τ.Ε. Α.Ε. και της Κ.Τ.Π. Μ.Α.Ε., αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

Αντικείμενο και σκοπός

1. Αντικείμενο της παρούσας είναι: α) ο καθορισμός των ειδικότερων ζητημάτων σχετικά με τη λειτουργία της ειδικής ηλεκτρονικής εφαρμογής για κινητές συσκευές (mobile application) του άρθρου 80 του ν. 4954/2022 (Α' 136) («εφαρμογή») που είναι προσβάσιμη μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr - ΕΨΠ), β) η εξειδίκευση των διαδικασιών: βα) επίδειξης των τηρούμενων στην εφαρμογή εγγράφων για τον σκοπό της ταυτοποίησης του φυσικού προσώπου και ββ) ανάκλησης των εγγράφων αυτών και γ) ο προσδιορισμός των τεχνικών και οργανωτικών μέτρων για την ασφάλεια της επεξεργασίας των τηρούμενων στην εφαρμογή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

2. Σκοπός της παρούσας είναι η διευκόλυνση των φυσικών προσώπων κατά τη διαδικασία ελέγχου ταυτότητας ή ταυτοποίησης αυτών από φορείς του δημοσίου τομέα κατά την έννοια της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143) ή δικαστικές αρχές ή φυσικά ή νομικά πρόσωπα του ιδιωτικού τομέα, που νομιμοποιούνται για τον έλεγχο ταυτότητας ή την ταυτοποίηση, στο πλαίσιο της άσκησης των κατά νόμο αρμοδιοτήτων τους ή της εκπλήρωσης των κατά νόμο υποχρεώσεών τους, εφόσον η ανωτέρω διαδικασία πραγματοποιείται με την επίδειξη στοιχείων του δελτίου αστυνομικής ταυτότητας (Δ.Α.Τ.) ή της άδειας οδήγησης.

Άρθρο 2

Είσοδος στην εφαρμογή και αποθήκευση στοιχείων

1. Το φυσικό πρόσωπο εισέρχεται στην εφαρμογή κατόπιν αυθεντικοποίησης του με τη χρήση: α) των κωδικών - διαπιστευτηρίων της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης (Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ) του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ή β) των κωδικών-διαπιστευτηρίων των συστημάτων ηλεκτρονικής τραπεζικής (e-banking), σύμφωνα με το άρθρο 24 του ν. 4727/2020 (Α' 184).

2. Για την ολοκλήρωση της αυθεντικοποίησης του φυσικού προσώπου απαιτείται η καταχώριση κωδικού μιας χρήσης (One Time Password - OTP), ο οποίος, ανάλογα με τη μέθοδο αυθεντικοποίησης που έχει προηγηθεί, απο-

στέλλεται με γραπτό μήνυμα (sms) στον αριθμό κινητού τηλεφώνου που έχει δηλώσει το φυσικό πρόσωπο στο Εθνικό Μητρώο Επικοινωνίας (Ε.Μ.Επ.) ή για τη χρήση υπηρεσιών ηλεκτρονικής τραπεζικής (e-banking).

3. Μετά την είσοδο του σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2, το φυσικό πρόσωπο αποθηκεύει στην εφαρμογή τα στοιχεία ταυτοποίησης του άρθρου 3 κατόπιν καταχώρισης νέου κωδικού μιας χρήσης (One Time Password - OTP) για κάθε είδος εγγράφου.

4. Η αποθήκευση των στοιχείων ταυτοποίησης του άρθρου 3 διενεργείται στην κινητή συσκευή του φυσικού προσώπου και δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί σε περισσότερες από μία κινητές συσκευές.

Άρθρο 3

Τηρούμενα στοιχεία ταυτοποίησης

1. Εφόσον πρόκειται για στοιχεία του Δ.Α.Τ., στην εφαρμογή αποθηκεύονται αποκλειστικά, σε ψηφιακή μορφή, τα ακόλουθα: α) αριθμός ταυτότητας, β) ονοματεπώνυμο με ελληνικούς και λατινικούς χαρακτήρες, γ) πατρώνυμο με ελληνικούς και λατινικούς χαρακτήρες, δ) μητρώνυμο με ελληνικούς χαρακτήρες, ε) ημερομηνία γέννησης, στ) τόπος γέννησης, ζ) ημερομηνία και αρχή έκδοσης και η) φωτογραφία του κατόχου.

2. Εφόσον πρόκειται για στοιχεία της άδειας οδήγησης, στην εφαρμογή αποθηκεύονται αποκλειστικά, σε ψηφιακή μορφή, τα ακόλουθα: α) αριθμός άδειας οδήγησης, β) ονοματεπώνυμο με ελληνικούς και λατινικούς χαρακτήρες, γ) ημερομηνία γέννησης, δ) τόπος γέννησης, ε) ημερομηνία και αρχή έκδοσης της άδειας οδήγησης, στ) ημερομηνία λήξης ισχύος του εντύπου της άδειας οδήγησης, ζ) αριθμός φορολογικού μητρώου (Α.Φ.Μ.), η) κατηγορία άδειας οδήγησης, θ) ημερομηνία χορήγησης των διαφόρων κατηγοριών άδειας οδήγησης, ι) ημερομηνία λήξεως ισχύος της κάθε κατηγορίας άδειας οδήγησης, ια) φωτογραφία του κατόχου και ιβ) λοιπές πληροφορίες του κατόχου.

3. Τα στοιχεία των παρ. 1 και 2 εμφανίζονται σε ξεχωριστά πεδία της εφαρμογής, υπό τη μορφή εγγράφου του άρθρου 27 του ν. 4727/2020 που φέρει μοναδικό αναγνωριστικό αριθμό επαλήθευσης της παρ. 3 του άρθρου 27 του ν. 4727/2020 σε αφηρημένη μορφή και σε μορφή κωδικού QR.

4. Η άντληση των στοιχείων των παρ. 1 και 2 πραγματοποιείται, κατά περίπτωση, από το Μητρώο Δελτίων Αστυνομικών Ταυτοτήτων της Ελληνικής Αστυνομίας και το πληροφοριακό σύστημα του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών για τις άδειες οδήγησης, μέσω του Κέντρου Διαλειτουργικότητας της Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ., σύμφωνα με τα άρθρα 47 του ν. 4623/2019 (Α' 134) και 84 του ν. 4727/2020 και την Πολιτική Ορθής Χρήσης των διαδικτυακών υπηρεσιών της Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ. Η άντληση, ειδικά, της φωτογραφίας κατόχου του Δ.Α.Τ. και της άδειας οδήγησης πραγματοποιείται από το Μητρώο Δελτίων Αστυνομικών Ταυτοτήτων της Ελληνικής Αστυνομίας.

5. Η άντληση των στοιχείων των παρ. 1 και 2 είναι επιτρεπτή μόνον εφόσον το φυσικό πρόσωπο κατέχει νομίμως το αντίστοιχο φυσικό ταυτοποιητικό έγγραφο.

Άρθρο 4

Διαδικασία επίδειξης εγγράφου

1. Για τον σκοπό της ταυτοποίησής του, ο κάτοχος του εγγράφου της παρ. 3 του άρθρου 3 επιδεικνύει στα φυσικά πρόσωπα, στους νόμιμους εκπροσώπους ή στα εξουσιοδοτημένα πρόσωπα των φορέων ή των προσώπων της παρ. 2 του άρθρου 1, τον κωδικό QR του εγγράφου, μέσω της κινητής του συσκευής.

2. Ο έλεγχος ταυτότητας ή η ταυτοποίηση του κατόχου πραγματοποιείται από τα πρόσωπα της παρ. 1 με τη χρήση της εφαρμογής. Ειδικότερα, τα πρόσωπα της παρ. 1, επαληθεύουν, μέσω της σάρωσης του κωδικού QR, τη γνησιότητα και την εγκυρότητα του εγγράφου με τη χρήση της υπηρεσίας επαλήθευσης της παρ. 4 του άρθρου 27 του ν. 4727/2020 (Α' 184).

3. Για την ολοκλήρωση του ελέγχου ταυτότητας ή της ταυτοποίησης, αποστέλλεται στην κινητή συσκευή του κατόχου, μέσω σχετικής ειδοποίησης (push notification), αριθμός ασφαλείας που αποτελείται από τέσσερα (4), κατ' ελάχιστον, ψηφία (για λόγους μεγαλύτερης ασφάλειας), τον οποίο ο κάτοχος γνωστοποιεί στα πρόσωπα της παρ. 1. Εφόσον ο κάτοχος το επιλέξει, σε ειδικό πεδίο της εφαρμογής, δύναται να προεγκρίνει την επόμενη και μόνο επαλήθευση, από τη στιγμή της ενεργοποίησης και για τα επόμενα πέντε (5) λεπτά.

4. Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας επίδειξης εγγράφου, καθώς και μετά την ολοκλήρωσή της δεν λαμβάνει χώρα οποιαδήποτε αποθήκευση στοιχείων στην κινητή συσκευή των προσώπων της παρ. 1.

5. Η επίδειξη εγγράφου σύμφωνα με το παρόν ισοδυναμεί με επίδειξη του αντίστοιχου φυσικού ταυτοποιητικού εγγράφου στα πρόσωπα της παρ. 1.

6. Η επίδειξη εγγράφου σύμφωνα με το παρόν, δύναται να λαμβάνει χώρα και στο πλαίσιο εξακρίβωσης της ικανότητας προς οδήγηση που γίνεται σε τροχονομικό έλεγχο ή κατόπιν εμπλοκής σε τροχαίο ατύχημα.

Άρθρο 5

Διαδικασία ανάκλησης εγγράφου

1. Το φυσικό πρόσωπο δύναται να αιτείται την ανάκληση του εγγράφου της παρ. 3 του άρθρου 3, για οποιονδήποτε λόγο: α) σε ειδικό πεδίο της εφαρμογής ή β) σε ειδική υπηρεσία της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr-ΕΨΠ), κατόπιν αυθεντικοποίησης του σύμφωνα με το άρθρο 2. Η ανάκληση του πρώτου εδαφίου δεν θίγει, καθ' οιονδήποτε τρόπο, την ισχύ του αντίστοιχου φυσικού εγγράφου.

2. Εφόσον λάβει χώρα ακύρωση, ανάκληση ή αντικατάσταση του φυσικού εγγράφου του Δ.Α.Τ., για οποιονδήποτε λόγο, όπως λόγω θανάτου του κατόχου, μεταβολής των προσωπικών του στοιχείων, απώλειας της ελληνικής ιθαγένειας ή ανάκλησης της απόφασης χορήγησης αυτής, κλοπής ή απώλειας του φυσικού εγγράφου του Δ.Α.Τ. το έγγραφο της παρ. 3 του άρθρου 3 ανακαλείται αυτοδικαίως κατόπιν διασύνδεσης της εφαρμογής με το Μητρώο Δελτίων Αστυνομικών Ταυτοτήτων της Ελληνικής Αστυνομίας μέσω του Κέντρου Διαλειτουργικότητας της Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ.. Ειδικά σε περίπτωση κλοπής ή απώλειας του φυσικού εγγράφου του Δ.Α.Τ. η ανωτέρω

αυτοδίκαιη ανάκληση πραγματοποιείται, εφόσον έχει υποβληθεί σχετική δήλωση του φυσικού προσώπου στο κατά τόπο αρμόδιο αστυνομικό τμήμα ή, εφόσον πρόκειται ειδικότερα για απώλεια, και μέσω της ηλεκτρονικής υπηρεσίας της υπό στοιχεία 247/8.3.2021 (Β' 968) κοινής απόφασης των Υπουργών Προστασίας του Πολίτη και Επικρατείας.

3. Εφόσον λάβει χώρα ακύρωση, αφαίρεση, ανάκληση ή αντικατάσταση του φυσικού εγγράφου της άδειας οδήγησης, για οποιονδήποτε λόγο, όπως λόγω θανάτου του κατόχου ή συμπλήρωσης του νόμιμου ορίου ηλικίας αυτού, επιβολής κύρωσης σύμφωνα με τον ν. 2696/1999 (Α' 57), τον ν. 3446/2006 (Α' 49) ή άλλες διατάξεις, κλοπής ή απώλειας του φυσικού εγγράφου, το έγγραφο της παρ. 3 του άρθρου 3 ανακαλείται αυτοδίκαιως κατόπιν διασύνδεσης της εφαρμογής με τα οικεία του πληροφοριακά συστήματα του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών και της Ελληνικής Αστυνομίας, μέσω του Κέντρου Διαλειτουργικότητας της Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ.

Άρθρο 6
Προστασία προσωπικών δεδομένων -
τεχνικά και οργανωτικά μέτρα ασφαλείας

1. Σκοπός της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι η, μέσω της χρήσης της εφαρμογής, ταυτοποίηση του φυσικού προσώπου κατά τη διενέργεια των συναλλαγών του με φορείς του δημόσιου τομέα, δικαστικές αρχές και νομικά ή άλλα φυσικά πρόσωπα.

2. Το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης είναι υπεύθυνος επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά την έννοια της παρ. 7 του άρθρου 4 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 (L 119) (Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων - Γ.Κ.Π.Δ.), για τη λειτουργία της εφαρμογής. Η επεξεργασία έχει ως νομική βάση την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον, κατά την έννοια της περ. ε' της παρ. 1 του άρθρου 6 του Γ.Κ.Π.Δ., το οποίο συνίσταται στην παροχή ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών για την ψηφιοποίηση και απλούστευση της διαδικασίας επίδειξης ταυτοποιητικών εγγράφων στους φορείς του δημόσιου τομέα, τις δικαστικές αρχές και τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα της παρ. 2 του άρθρου 1.

3. Οι φορείς του δημόσιου τομέα, οι δικαστικές αρχές και τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα της παρ. 2 του άρθρου 1 είναι αυτοτελώς υπεύθυνοι επεξεργασίας των ανωτέρω δεδομένων. Η επεξεργασία έχει ως νομική βάση την εκπλήρωση έννομης υποχρέωσης των ανωτέρω, κατά την έννοια της περ. γ' της παρ. 1 του άρθρου 6 του Γ.Κ.Π.Δ., η οποία συνίσταται στον έλεγχο της ταυτότητας ή την ταυτοποίηση των φυσικών προσώπων, για την άσκηση των κατά νόμο αρμοδιοτήτων τους ή την εκπλήρωση των κατά νόμο υποχρεώσεών τους, κατά περίπτωση.

4. Η ανώνυμη εταιρεία του Ελληνικού Δημοσίου με την επωνυμία «ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑΣ Α.Ε.» (Ε.Δ.Υ.Τ.Ε. Α.Ε.) είναι εκτελούσα

την επεξεργασία, υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 28 του Γ.Κ.Π.Δ. Η Ε.Δ.Υ.Τ.Ε. αναλαμβάνει, για λογαριασμό του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, τον σχεδιασμό, την υλοποίηση και τη συντήρηση της εφαρμογής, την υποχρέωση λήψης και διαρκούς τήρησης των κατάλληλων και αναγκαίων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων ασφαλείας των λαμβανομένων στοιχείων, συμπεριλαμβανομένης της λήψης των κατάλληλων μέτρων κρυπτογράφησης, και, ιδίως την προστασία των διακινούμενων δεδομένων από κάθε παραβίαση, καθώς και από σκόπιμη ή τυχαία απειλή, ενεργώντας σύμφωνα με το ενωσιακό και εθνικό δίκαιο και, ιδίως, σύμφωνα με τον Γ.Κ.Π.Δ. και τον ν. 4624/2019 (Α' 137).

5. Στην Ε.Δ.Υ.Τ.Ε. Α.Ε. τηρείται, για χρονικό διάστημα δώδεκα (12) μηνών, ιστορικό των ενεργειών που λαμβάνουν χώρα στο πλαίσιο της διαδικασίας επίδειξης εγγράφων σύμφωνα με το άρθρο 4.

Άρθρο 7
Εναρξη παραγωγικής λειτουργίας

Η παραγωγική λειτουργία της εφαρμογής εκκινεί την 27.7.2022.

Άρθρο 8
Εναρξη ισχύος

1. Με την επιφύλαξη της παρ. 2, η παρούσα ισχύει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

2. Ειδικά για τις συναλλαγές των φυσικών προσώπων: α) με πιστωτικά ιδρύματα και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς κατά την έννοια των παρ. 2 και 3, αντίστοιχα, του άρθρου 3 του ν. 4577/2018 (Α' 139) και β) με παρόχους υπηρεσιών σταθερής και κινητής τηλεφωνίας, η δυνατότητα επίδειξης εγγράφων σύμφωνα με το άρθρο 4 της παρούσας εκκινεί την 1η.10.2022.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 26 Ιουλίου 2022

Οι Υπουργοί

Αναπληρωτής Υπουργός Οικονομικών	Προστασίας του Πολίτη
ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΚΥΛΑΚΑΚΗΣ	ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΘΕΟΔΩΡΙΚΑΚΟΣ
Υφυπουργός Προστασίας του Πολίτη	Δικαιοσύνης
ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ
Εσωτερικών	Υποδομών και Μεταφορών
ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΒΟΡΙΔΗΣ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ
Επικρατείας	
ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ	